

פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש),

תש"ל-1970

פרק א' – פרשנות ותחולה

סימן א': פרשנות

1. הגדרות

בפקודה זו –

"אדים" – עשן, גז או הבל;

"בודק דוודים מוסמך" או "בודק מוסמך" לענין סימן פלוני – מי שהמפקח הראשי הסמיכו בכתב לעשות בדיקות וניסויים לפי האמור באותו סימן.

"בניה" –

(1) עבודות הכנה והנחת יסודות לבנין, הקמת בנין, הריסתו, שינוי מבנהו, תיקונו או קיומו, לרבות חידושים של מילוי המשקים או של הקישוט וניקוי חיצוני של המבנה ולמעט בניה הנדסית;

(2) עבודות להתקנת מערכות למים, לביוב, לחשמל, להסקה או לתקשורת ועבודות כיוצא באלה, ובלבד שמבצעים אותן אגב הקמת בנין או אגב הקמתו של מבנה שהקמתו הוגדרה כבניה הנדסית.

"בניה הנדסית" –

(1) בניה של קו או שלוחה של מסילת ברזל;

(2) בנית מספן, מבדוק, נמל, נתיב שייט פנימי, מנהרה, גשר, מכון מים, מאגר, קו צינורות, מוביל מים, ביוב או מכון ביוב, הריסתם, שינוי מבנם ותיקונם, לרבות חידושם של מילוי המשקים ושל הצבע;

(3) כל בניה אחרת שנקבעה;

"בעל", לענין חצרים – אדם המקבל אותה שעה דמי שכירות או רווחים מן החצרים, בין בזכות עצמו ובין כשלוח או כנאמן של אחר, או שהיה מקבל אילו החצרים היו מושכרים.

"דוד קיטור" – מכל סגור שבו מיוצר למטרה כל שהיא קיטור תחת לחץ גדול מלחץ אטמוספרי, לרבות חוסך המשמש לחימום מים המסופקים למכל כאמור ומשחן המשמש לחימום קיטור;

"חבלת גוף" - לרבות פגיעה בבריאות;

"לחץ עבודה מותר", לענין מתקן לחץ – הלחץ שאין לעבור עליו כפי שפורש בתעודה או בתסקיר שניתנו לפי ההוראות הקובעות שבפרק ג'.

"מחצבה" – חפירה לשם כריית אבן, לרבות אבן סיד, אבן חול, אבן חול גירי או בזלת למיניהן, או לשם כריית צפחה, שחם או סלע וולקאני או מיטאמורפי אחר, קוארץ, שיש, צור, גיר, צרורות, חול, חימר או גבס, יחד עם המבנים, המתקנים, הציוד, המכונות, מסילות הברזל, ההתקנים, המחסנים והמקומות לשפיכת פסולת השייכים לחפירה או המשמשים אותה;

"מכל קיטור" – מכל, למעט צינור לקיטור או נחשון לקיטור, הבנוי עם מוצא קבע לאטמוספירה או לחלל שבו הלחץ אינו עולה על הלחץ האטמוספרי, והוא מכל שדרכו עובר קיטור בלחץ אטמוספרי, או בלחץ הקרוב לזה, לשם חימום, הרתחה, יבוש, אידוי או מטרה דומה;

"מיתקן לחץ" – דוד קיטור, קולט קיטור או קיטור אויר;

"מכונות" – לרבות התקן מכני ורצועת הנע;

"ממסרת" – גל, גלגל, תוף גלגלון, מערכת גלגלונים הדוקים ורפויים, מחבר, מצמד, רצועת הנע וכל אמצעי אחר שבו נמסרת התנועה של מניע ראשי למכונה או להתקן או מתקבלת על-ידי מכונה או התקן;

"מניע ראשי" – מכונה, מנוע או התקן אחר המספק כוח מכני הנובע מקיטור, ממים, מרוח, מחשמל, משריפת דלק או ממקור אחר;

"מסילת ברזל" – מסילת ברזל המשמשת לתעבורה ציבורית של נוסעים או של טובין או לתעבורה אחרת, לרבות מתקנים המשמשים בקשר למסילת ברזל ולצרכיה;
"מעביד" – לרבות חבר בני אדם, מואגד או בלתי מואגד, ונציגו החוקי של המעביד שנפטר; לגבי חבר של אגודה שיתופית רשומה העוסק בעבודה המבוצעת על-ידי אותה אגודה, יראו לענין פקודה זו את האגודה כמעביד של החבר ואת החבר כעובד האגודה, אף-על-פי שהוא מקבל גמול עבודתו, כולו או מקצתו, על-ידי השתתפות ברווחי האגודה או בהכנסתה ברוטו;

"מעלית" – מתקן המשמש לתנועת בני אדם או טובין בין כבדים קבועים, אשר לו תא או דוכן הנע במסלול מאונך או כמעט מאונך ותנועתו מוגבלת על-ידי מכוון;
"מפקח", מפקח ראשי" – מי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954, להיות מפקח עבודה או מפקח עבודה ראשי, לפי הענין, ו"מפקח אזורי", לענין מפעל פלוני – מי שנתמנה לפי החוק האמור להיות מפקח עבודה אזורי באזור שבו נמצא המפעל;

"נוחיות" – משתנות, בתי כסא עם אסלה להדחה, בתי כסא מעל בור, בתי כסא יבשים למיניהם ונוחיות כיוצא באלה;

"נמל" – בין טבעי ובין מלאכותי, לרבות שפך-נהר, נהר בר-ניווט, מזח ושאר מיתקנים אשר בתוכם או על ידם יכולת אניות למצוא מחסה, להטעין או לפרוק טובין או להעלות או להוריד נוסעים;

"נקבע" – נקבע על ידי השר בתקנות;

"סוג או הגדר", לענין מפעלים – לרבות תיאורה של קבוצת מפעלים לפי מקום המצאם ;

"עבודה רצופה" – עבודה הנמשכת ללא הפסקה של חצי שעה או יותר ;

"עובד" – לרבות עובד עצמאי ;

"פנקס המפעל" – הפנקס המנוהל והמוחזק לפי הוראות סעיף 198 או סעיף 199 ;

"קולט אויר" – אחד מאלה :

(1) מכל המיועד להכיל אויר דחוס והמחובר למדחס, למעט צינור או נחשון או חלק של מדחס או אבזרו ;

(2) מכל קבוע המיועד להכיל אויר דחוס או גזי פליטה דחוסים והמשמש להתנעת מנוע של שריפה פנימית ;

(3) מכל קבוע או מיטלטל המשמש לריסוס צבע, לכה או חומר דומה בכוח אויר דחוס, למעט חלק של אקדח ריסוס ;

(4) מיכל לשמן המופלט ממנו בכוח אויר דחוס ;

"קולט קיטור" – מכל או מנתקן המשמש להכיל קיטור בלחץ גדול מלחץ אטמוספרי, למעט דוד קיטור, מכל קיטור, צינור או נחשון לקיטור וחלק ממנוע ראשי ;

"רצועת הנעה" – לרבות סרט או חבל המשמשים להנעת מכוונת ;

"קיס" – קיס במצב יעיל, בכושר הפעלה יעיל, ובמתקן היטב, ובמקום המיועד למדרך אדם – במצב המונע החלקה ;

"תהליך" – לרבות השימוש בקטר ;

"השר" – שר העבודה.

2. מפעל בדרך כלל

מפעל הוא חצרים שבהם או בגידרתם או מסביב להם עובדים בני אדם בעבודת כפיים בתהליך המשמש לעשיית מצרך או חלק של מצרך, שינוי, תיקונו, עיטורו, גימורו, ניקויו, רחיצתו, פירוקו, הריסתו או הכשרתו למכירה, או הכרוך באלה, ונתקיימו בחצרים שתי אלה :

(1) פעולת המפעל היא דרך משלח-יד או לשם השתכרות ;

(2) אם מועבדים שם עובדים שכירים - יש למעבידם זכות גישה או זכות שליטה.

3. מפעלים מפורטים

אף החצרים המנויים להלן, שבהם עובדים בני אדם בעבודת כפיים, בכלל מפעל הם, גם אם אינם כן לפי ההגדרה בסעיף 2, ואלה הם :

(1) מקום שבו נעשית פעולה לשם מטרת נפט כמשמעותה בסעיף 44 לחוק הנפט, תשי"ב-1952 ;

- (2) מכרה כמשמעותו בפקודת המכרות ;
- (3) מחצבה ;
- (4) חצרים שבהם עוסקים באינקול, בקיפול, בגלילה, בהשלמה או באריזה של מטווה או אריג ;
- (5) מספנה או מבדוק יבש, לרבות סביבתם, שבהם בונים, בונים מחדש, מתקנים, מכללים מחדש, מגמרים או מפרקים אניות או כלי שיט אחרים ;
- (6) מקום שבו מבוצע קידוח מים ;
- (7) מפעל-מים או מקום אחר שבהם משתמשים בכוח מכני לשם הספקת מים לציבור או בקשר לכך ;
- (8) מפעל-ביוב או מפעל-השקיה שבהם משתמשים בכוח מכני וכן תחנת שאיבה המשמשת בקשר למפעל כאמור ;
- (9) תחנה הידרולית לייצור כוח ;
- (10) חצרים שבהם עוסקים דרך משלח-יד או לשם השתכרות –
- (א) בהדפסה הדפסות-בלט, הדפסות-אבן, הדפסות-שקע או בתהליך אחר בדומה לאלה ;
- (ב) בכריכת ספרים ;
- (ג) בהפקת סרטים קינמטוגרפיים ;
- (11) חצרים שבהם נעשות עבודות בקשר לעיסוק אחר או למוסד ציבורי, הכל לפי הענין, כמפורט להלן :
- (א) הדפסה כאמור בפסקה (10) (א) או כריכת ספרים – בכרוך לעיסוק אחר שמנהלים אותו דרך משלח-יד או לשם השתכרות ; או בכרוך למוסד ציבורי או לשירות ציבורי ;
- (ב) ייצור, בניה מחדש, תיקון, החסנה, תחזוקה או ניקוי של רכב, קטרים, כלי טיס או אמצעי תחבורה אחרים - כעזר לעסק תחבורה או לעסק תעשייתי או מסחרי אחרי ; או מסחרי אחר, למעט חצרים המשמשים מחסה לרכב או לקטרים ועושים בהם עבודות ניקוי, רחיצה, תיקונים שבשיגרה או התאמות קלות בלבד ;
- (ג) עשייה, התאמה או תיקון של תלבושות, תפאורות או מטלטלין אחרים – לצרכי הפקה או הצגה, דרך משלח-יד או לשם השתכרות, של סרטים קינמטוגרפיים או הצגות תיאטרוניות, למעט במה או חדר הלבשה של תיאטרון שנעשים בהם תיאומים ותיקונים באקראי בלבד ;
- (ד) עשיית רשתות או תיקון – בכרוך לדיג ;
- (ה) עשיית מצרכים ממתכת או מעץ או תיקונים – בכרוך לעיסוק אחר שמנהלים אותו דרך משלח-יד או לשם השתכרות, או בכרוך למוסד ציבורי או לשירות ציבורי ;

- (ו) עשיית מצרכים או הכנתם – בכרוך לבניה או בניה הנדסית, ואין הם חצרים שבהם נעשית בניה או בניה הנדסית;
- (ז) מכבסה – כעזר לעיסוק אחר או בכרוך לצרכי מוסד ציבור, או ש(רות ציבורי);
- (ח) מעבדה.
- (12) חצרים שבהם עוסקים, בקשר למפעל –
- (א) במיון מצרכים - כהכנה לעבודה הנעשית במפעל או בכרוך למטרותיו של מפעל;
- (ב) ברחיצתם או במילויים של בקבוקים או מכלים או באריזת מצרכים – בכרוך למטרותיו של מפעל;
- (13) חדר אוכל, חדר מנוחה או חצרים אחרים המיועדים לרווחת העובדים במפעל, ובלבד שהם בחצרי המפעל או בגידרתם או מסביב להם;
- (14) חצרים שבהם עושים פעולות תכנון, עיצוב, שרטוט, ניסוי חמרים, מוצרים ותהליכים, ניהול ומסחר וכיוצא באלה בכרוך למטרותיו של מפעל, ובלבד שהם בחצרי המפעל או בגידרתם או מסביב להם;
- (15) חצרים שבהם מבצעים מבחנים במצרכים שלא למטרות מחקר בלבד;
- (16) בית מטבחים או משחטת עופות;
- (17) מסעדה צמודה למפעל; לענין זה –
- (א) "מסעדה" – כל מקום שבו מכינים מאכלים לצריכה במקום;
- (ב) רשאי שר העבודה לקבוע תנאים לענין תפוסתו של מלון או לענין היקף השירות הניתן במסעדות הצמודות לו, שלפיהם יראו מסעדה הצמודה למלון כמפעל;
- (18) מכבסה ובה מכוונות כביסה לשירות עצמי של הלקוחות.
- (19) בית מלאכה או מפעל השייכים לאגודה שיתופית חקלאית. אף אם פעולתם אינה דרך משלח יד או לשם השתכרות.

4. כשאין העוסקים עובדי התופש

- (א) במקום שבו עובד אדם ברשותו של תופש המקום או לפי הסכם עמו בעבודה שהיתה עושה את המקום למפעל אילו היה אותו אדם עובדו של התופש, יראו אותו כמפעל לענין פקודה זו.
- (ב) "תופש המקום", לענין סעיף זה – לרבות בעל המקום;

5. **קו או שלוחה המשמשים למפעל**
קו פסים או שלוחה שלו, המשמשים בקשר למפעל ולצרכיו ואינם חלק ממסילת ברזל, יראו אותם כחלק מהמפעל; היו משמשים בקשר למפעלים אחדים התפזרים בידי תופשים שונים, יראו אותם כמפעל נפרד.
6. **מקום במפעל שאינו משמש למטרותיו**
מקום הנמצא בגידרתו של מפעל או מסביב לו ומשמש רק למטרה שאינה לצרכי התהליכים המבוצעים במפעל, לא יראוהו כחלק מן המפעל לעניני פקודה זו, אבל אם מבחינה אחרת היה המקום בגדר מפעל יראוהו כמפעל נפרד.
7. **פיצול ואיחוד מפעלים**
(א) המפקח הראשי רשאי לאשר בכתב שיראו חלק ממפעל כמפעל נפרד, ומפעלים אחדים – כמפעל אחד.
(ב) השר רשאי להורות בתעודה לעניני פקודה זו, כולם או מקצתם, שיראו ענפים שונים או מחלקות שונות של פעולה במפעל אחד כמפעלים נפרדים.
8. **מפעל תחת כיפת השמים**
אין חצרים יוצרים מכלל מפעל משום כך בלבד שהם תחת כיפת השמים.
9. **חצרים של המדינה או רשות מקומית**
(א) אין חצרים השייכים למדינה או לרשות מקומית או התפזרים על ידיהן יוצאים מכלל מפעל משום כך בלבד שהפעולה בהם אינה דרך משלח-יד או לשם השתכרות;
(ב) אין בניה ובניה הנדסית המבוצעות על ידי המדינה או רשות מקומית או שבבילן יוצאות מתחולת הפקודה משום כך בלבד שהפעולה בהן איכה דרך משלח-יד או לשם השתכרות.
10. **מפעל בכוח מכני**
בטל.
11. **תחולה על מפעלים דרך כלל**
הוראות פקודה זו יחולו רק על מפעלים כפי שהוגדרו בפקודה זו, זולת אם יש בהם הוראה מפורשת אחרת לענין זה, אולם הן יחולו על כל המפעלים אם אין כוונה אחרת משתמעת;

סימן ב': תחולה לגבי המדינה

12. הגדרה

בסימן זה, "מקום הנחשב כמפעל" – חצרים או מקום שבהם או עליהם חלות הוראות פקודה זו, כולן או מקצתן, לפי הוראות סעיפים 180, 184, 185, 187, 191 או 194.

13. תחולה לגבי המדינה

הוראות פקודה זו, כולן או מקצתן לפי הענין, יחולו על מפעל ועל מקום הנחשב כמפעל השייכים למדינה או התפושים על ידיה, או שבהם מבוצעות בניה או בניה הנדסית על ידי המדינה או בשבילה.

14. פטור

בנסיבות של שעת חירום רשאי השר בתקנות, במידה ולתקופה המפורשת בהן, לפטור מפקודה זו –

- (1) כל מפעל ומקום הנחשב כמפעל האמורים בסעיף 13;
- (2) כל מפעל ומקום הנחשב כמפעל לענין עבודה הנעשית בשביל המדינה;

פרק ב' – בריאות

סימן א': נקיון וצביעה

15. הגדרות

בסימן זה –

"צבע" – צבע בצבע שמן או בחומר אחר שאושר לענין סימן זה בתקנות שהתקין השר, או חפה בלכה;
"קירות ותקרות" – כל קיר פנימי, מחיצה, תקרה וקירוי של החדרים, וכל קיר, דופן וקירוי של מסדרונות ושל חדרי המדרגות.

16. ניקיון

- (א) מפעל יוחזק במצב נקי וללא צחנה הבאה מביב, מנוחיות או ממטרד.
- (ב) שאר הוראות סימן זה לא יפגעו בכללותה של הוראת סעיף קטן (א).

17. **פעולות ניקוי דרך כלל**

- (א) יום יום יסולקו בשיטה נאותה לכלוך ואשפה שנצטברו על הרצפות והשולחנות של חדרי עבודה ובחדרי המדרגות ובמסדרונות.
- (ב) לפחות אחת לשבוע תנוקה הרצפה בכל חדר עבודה בשיטה, או – יעיל וראוי הדבר – בטאטוא או בשיטה אחרת.

18. **סיווד קירות ותקרות וצביעתם**

- (א) קירות ותקרות יוחזקו כלהלן:
- (1) אם פניהם חלקים ובלתי חדירים, יש לנקותם אחת לארבעה עשר חדשים לפחות במים חמים ובסבון או בחומר ניקוי מתאים אחר,
- (2) אם מחזיקים אותם צבועים, יש לנקותם אחת לארבעה עשר חדשים לפחות במים חמים ובסבון או בחומר ניקוי מתאים אחר, ויש לחזור ולצבועם אחת לשבע שנים לפחות, (3) קירות ותקרות אחרים יהיו מסויידיים, ויש לחזור ולסיידם אחת לארבעה עשר חדשים לפחות.
- (ב) מפקח אזורי רשאי לאשר שיטת ניקוי אחרת במקום השיטה האמורה בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א).
- (ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מפעל שבו עובדים פחות מעשרה בני-אדם ואין משתמשים בכוח מכני, אלא אם המפקח האזורי דרש זאת.

19. **תקנות בדבר צביעה**

- לענין סעיף 18 (א) (2) רשאי השר בתקנות לקבוע לצביעה מחדש תקופות קצרות משבע שנים ובלבד שלא יהיו קצרות מארבעה עשר חדשים.

20. **פטור והוראות מיוחדות**

- נראה למפקח אזורי שבמפעל פלוני או בחלק ממנו אין החזקתו במצב נקי מצריכה קיומן של הוראות סימן זה, או שמפאת כסיבות מיוחדות אין ההוראות האמורות מתאימות או מספיקות להחזקתו במצב נקי, רשאי הוא, אם ראה למתאים, להורות בתעודה שההוראות לא יחולו על אותו מפעל או חלק ממנו, או שיחולו בשינויים שנקבעו בתעודה האמורה.

סימן ב': צפיפות

21. צפיפות

- (א) מפעל, שעה שנעשית בו עבודה, לא תהיה בו צפיפות במידה העלולה לגרום לפגיעה בבריאותם של העובדים בו.
- (ב) שאר הוראות סימן זה לא יפגעו בכללותה של הוראת סעיף קטן (א);

22. חזקת צפיפות

יראו שיש במפעל צפיפות במידה האמורה בסעיף 21 אם מספר העובדים בחדר עבודה הוא כדי כך שנפח החלל העולה לכל עובד באותו חדר הוא פחות מאחד עשר מטרים מעוקבים, ובמפעל או בחלק ממנו שלא היה קיים ביום תחילתו של חוק לתיקון פקודת הבטיחות בעבודה, תשל"ד-1974 – מאחד עשר וחצי מטרים מעוקבים.

23. פטור

נוכח המפקח הראשי כי מנסיבות מיוחדות שבהם מתנהלת העבודה בחדר עבודה אין זה מתאים או נחוץ להחיל על אותו חדר את הוראת סעיף 22, רשאי הוא בתעודה לפטור אותו חדר ממנה בתנאים שיפורשו בתעודה האמורה.

24. תקנות לענין צפיפות

השר רשאי בתקנות להורות על הגדלת נפח החלל לעובד שיש ליתן לפי סעיף 22; תקנות כאמור (כול שיותקנו לסוג או הגדר של מפעל או חלק ממפעל או לתהליך.

25. סייג לחישוב

בחישוב נפח החלל לענין סימן זה לא יובא בחשבון החלל שהוא יותר מ-4.25 מטרים מעל הרצפה, ובמפעל או בחלק ממנו שלא היה קיים ביום תחילתו של חוק לתיקון פקודת הבטיחות בעבודה, תשל"ד-1974 – משלושה מטרים מעל הרצפה, ואם בחדר יש יציע יראו את היציע כאילו הוא חדר לחוד.

26. הצגת הודעה

על-פי דרישת המפקח האזורי, תוצג בחדר העבודה הודעה על מספר בני האדם שמותר להעבידם באותו חדר בהתאם להוראות סימן זה.

סימן ג': איורור, תאורה וחום

27. איורור

אמצעים יעילים ונאותים יינקטו כדי להשיג ולקיים, על ידי מחזור אויר צח, איורור מספיק בכל חדר עבודה, וכדי ליטול, במידה שהדבר מעשי, נוקם של אדים, אבק וזוהמה אחרת העלולים להזיק לבריאותם והמתהווים תוך כדי תהליך או עבודה המבוצעים במפעל.

28. תאורה

אמצעים יעילים יינקטו כדי להשיג ולקיים תאורה מספיקה ונאותה, טבעית או מלאכותית, בכל חלק ממפעל שבני אדם עובדים או עוברים בו.

29. חלונות

חלונות וצוהרים מזוגגים המשמשים לתאורה בחדר עבודה יהיו, במידה שהדבר מעשי, מוחזקים במצב נקי מבית ומחוץ וללא הפרעה לחדירת אור, אך אין הוראה זו באה למנוע בעד סיודם או הצלם של חלונות וצוהרים לשם הגנה מפני חום או אור חזק.

30. מידת חום

אמצעים יעילים יינקטו כדי להשיג ולקיים מידת חום סבירה בכל חדר עבודה, אך אין להשתמש בשיטה הגורמת לפליטת אדים לתוך האויר בחדר, שיש בהם לפי מהותם וכמותם לגרום פגיעה לעובדים בחדר או להטרידם;

31. מידת חום לעבודה בישיבה

בחדר עבודה שבו העבודה בחלק ניכר נעשית בישיבה ואינה דורשת מאמץ גופני ממש, לא יראו מידת חום של פחות מ-16 מעלות צלסיוס, לאחר השעה הראשונה, כמידת חום סבירה כל זמן שהעובדים, ולפי דרישת המפקח האזורי יותקן ויקויים בו מד-חום במצב מתאים.

32. תקנות לענין איורור, תאורה וחום

(א) השר רשאי בתקנות לקבוע תקן –

(1) לאיורור מספיק למפעלים;

(2) לתאורה מספיקה למפעלים או לתהליך;

(3) למידת חום סבירה למפעלים, והתקן יכול, בין השאר, לשנות את

הוראות סעיף 31 בענין מידת החום, ולאסור כל שיטה של הסקה אם

לדעתו השיטה עלולה לפגוע בעובדים, ולהורות על התקנת מדי-חום

וקיומם במקומות ובמצבים שיקבע.

(ב) תקנות למפעלים לפי סעיף זה, יכול שיהיו כלליות או לסוג או הגדר פלוני של

מפעלים או חלקיהם.

סימן ד': ניקוז רצפות

33. **ניקוז רצפות**

היה תהליך גורם להרטבת הרצפה עד כדי כך שיאפשר לנקז את הנוזלים, יינקטו ויקוימו אמצעים יעילים לניקוזם.

סימן ה': נוחיות

34. **נוחיות**

- (א) יש להתקין נוחיות מספיקות ונאותות בשביל העובדים במפעל, לקיימן ולהחזיקן במצב נקי ולנקוט אמצעים יעילים לתאורתן.
- (ב) אם במפעל עובדים או עתידים לעבוד גברים ונשים יותקנו נוחיות נפרדות לכל מין, זולת אם עובדים רק בני משפחה אחת הגרים שם.

35. **תקנות לענין נוחיות**

השר רשאי בתקנות לקבוע מה הן נוחיות מתאימות ומספיקות למפעלים או לסוג או הגדר של מפעלים.

36. **תקנות לענין השגחה רפואית**

- (א) השר רשאי לחייב בתקנות קיום סידורים סבירים שיפורטו בהן לשם השגחה רפואית על סוג עובדים במפעל או בסוג או הגדר פלוני של מפעלים אם נראה לו שנתקיימה אחת מאלה:
- (1) אירעו או יש חשש סביב שיארעו מקרי מחלה שיש ליחסם לעבודה, לחמרים או לתהליך שבמפעל;
 - (2) מחמת שינוי בתהליך או בחמרים המשמשים בו עשויה להתהוות סכנת פגיעה בבריאותם של עובדים באותו תהליך;
 - (3) מחמת הנהגת תהליך חדש או הכנסת חומר חדש לשימוש בתהליך פלוני עשויה להתהוות סכנת פגיעה בבריאותם של עובדים באותם תהליכים.
- (ב) תקנות לפי סעיף זה לא יחייבו טיפול רפואי שאיננו בגדר עזרה ראשונה או טיפול מונע.

פרק ג' – בטיחות

סימן א': מכוונות בדרך כלל

37. **חלקים הטעונים גידור**

כל אחד מחלקים אלה יגודר לבטח :

- (1) במנועים חשמליים, בגרטורים חשמליים ובממירים סיבוביים – כל חלק שלהם וכל גלגל תנופה המחובר אליהם במישרין ;
- (2) בכל מניע ראשי, חוץ ממניעים ראשיים כאמור בפסקה (1) – כל חלק נע שלו וכל גלגל תנופה המחובר אליו במישרין, בין שהמניע הראשי או גלגל התנופה נמצאים בבית מכונות ובין אם לאו ;
- (3) בממסרת – כל חלק שלה ;
- (4) במכונות שאין מניע ראשי או ממסרת – כל חלק מסוכן שבהן ;
- (5) במחרטה – כל חלק של מוט-גלם הבולט מעבר לראש המחרטה ;
- (6) בגלגל מים או בטורבינה המונעת במים – התעלה העליונה והתעלה התחתונה ;
- (7) בכל מנוע, מתקן או ציוד אחר האמורים בפסקאות (1) עד (6) שהם מוצרי המפעל, בין שהם מיועדים לשיווק ובין שהם מיועדים לשימוש במפעל, כשהם מופעלים שלם התאמה, הרצה, ניסוי או הצגה – כל חלק שלהם הטעון גידור בהתאם לפסקאות (1) עד (6), לפי הענין, זולת אם הוא חלק מן האמורים בפסקאות (1), (3), (4), (5) או (7) והוא הוצב או נבנה כך שיש בו אותה מידת בטיחות לכל העובד בחצרים כאילו גודר לבטח.

38. גישה למכונות כשאינן מגודרות

(א) כשבאים לקבוע, לענין סעיף 37, אם חלק הטעון גידור הוצב או נבנה כך שיש בו אותה מידת בטיחות לכל העובד בחצרים כאילו גודר לבטח, לא יבוא בחשבון אדם כשיר המבצע פעולה במכונות שבתנועה, או פעולה בממסרת שבתנועה, בתנאים אלה :

- (1) הוא לבוש סרביל עשוי חתיכה אחת, הדוק לגוף ובמצב תקין, רכוס באמצעי שאינו מניח קצוות חשופים ורפויים ובלי כיסים חיצוניים חוץ מכיס אחורי ; תנאי זה לא יחול על מכוונן מכונת כלים או מכונאי מיומן אחר המועסק בכיווןן מכונה שמתפקידו לכוונה ;
- (2) כל סולם המשמש בביצוע הפעולה קבוע לבטח, קשור לבטח או מוחזק היטב בידי אדם אחר.

(ב) בסעיף זה –

”אדם כשיר” – גבר שהגיע לגיל שמונה עשרה ונתמלאו בו שני אלה :

- (1) הוא נתמנה על-ידי תופש המפעל, מינוי בכתב שצורף לפנקס המפעל, לבצע פעולות בממסרת שבתנועה, כולה או מקצתה, כפי שפורש בכתב המינוי, וקיבל מאת התופש עותק של כתב המינוי בחתימת ידו ;
- (2) הוא הוכשר במידה מספקת לעבודה הכרוכה בכל פעולה שהוסמך במינוי לבצע, ומכיר את הסכנות הכרוכות במכונות שבתנועה וממסרת שבתנועה הנובעות מפעולה כאמור ;

"פעולה במכונות שבתנועה" – בדיקת חלק של מכונות, או סיכה או כיוון שנתגלה בהם צורך מיידי תוך כדי הבדיקה, שצריך לבצעם כשהחלק בתנועה; "פעולה בממסרת שבתנועה" – סיכה בממסרת המשמשת בתהליך רצוף, או הרכבה או העברה של רצועת הנע שבממסרת כאמור, אם אישור המפקח הראשי בתעודה למפעל, שנחה דעתו כי מחמת רציפות התהליך עשויה עצירת הממסרת לפגוע קשה בביצוע התהליך, והפעולה נעשית בשיטה ובנסיבות שנקבעו בתעודה האמורה ובהתאם לתנאים שפורשו בה.

39. התקני בטיחות אוטומטיים

חלק מסוכן במכונות, כאמור בסעיף 37(4) שמחמת מהות הפעולה אין להשיג את בטיחותו באמצעות מגן קבוע, יראו כאילו נתמלאו דרישות סעיף 37 אם הותקן התקן המונע באופן אוטומטי את המפעיל מלבוא במגע עם אותו חלק.

40. תקנות לענין התקני בטיחות אחרים

(א) שוכנע השר כי למכונות מסוג פלוני ניתן להשיג התקן בטיחות מטיפוס או מהגדר פלוני המתאים לשימוש עם אותן מכונות והמונע חשיפתו של חלק מסוכן בהן כשהן בתנועה, או העוצר מכונה מיד במקרה של סכנה – רשאי הוא בתקנות להורות שיותקן התקן כאמור לשימוש עם מכונות מן הסוג שיפורש בתקנות.

(ב) במשפט על הפרת הוראה לפי סעיף זה, תהא זו הגנה מספקת אם יוכח שהתקן אחר, יעיל לפחות באותה מידה, היה בשימוש עם המכונות שבהן אירעה ההפרה.

41. הסדרי בטיחות נוספים בקשר לממסרת

(א) בכל חדר או מקום שנעשית בהם עבודה, יש לספק ולקיים התקנים יעילים שבהם אפשר לנתק מיד את הכוח מן הממסרת שבחדר או במקום.

(ב) יש לספק ולקיים מכשיר עיתוק נאות או התקן מכני יעיל אחר ולהשתמש בו כדי להעביר רצועת הנע בין גלגלונים שהם חלק ממסרת מהדוק לרפוי או להיפך, והוא יהיה עשוי, מושם ומקויים באופן המונע את רצועת ההנע מלזחול בחזרה אל הגלגלון ההדוק.

(ג) רצועת הנע, כשאין משתמשים בה, לא תהא נחה או נעה על גל סובב שהוא ממסרת.

42. פטור

שוכנע השר שבגלל נסיבות מיוחדות אין צורך, או אין זה מעשי, למלא דרישה מדרישות סעיף 41, רשאי הוא להורות שאותה דרישה לא תחול באותן נסיבות.

43. תקנות לענין גידור חפצים שבמכונות

השר רשאי להתקין, לענין מכונה פלונית או תהליך פלוני שמכונה משמשת לו, תקנות הדורשות לגדר חמרים או חפצים שהם מסוכנים שעה שהם בתנועה במכונה.

44. מבנה הגידורים וקיומם

כל גידור או התקן בטיחות אחר שהותקנו בהתאם להוראות הקודמות של סימן זה, יהיו בנויים מבנה של ממש, יקויימו תמיד ויוחזקו במקומם כל עוד החלקים הטעונים גידור או התקן בטיחות אחר נמצאים בתנועה או בשימוש, זולת אם יש הכרח שיהיו חשופים לבדיקה, או לסיכה או לכיוונון שנתגלה בהם צורך מידי תוך כדי הבדיקה, ונתמלאו כל הדרישות של סעיף 38.

סימן ב' : מבנה של מכונות ומסחר בהן

45. הגנה על חלקים מסויימים

במכונה המיועדת להפעלה בכוח מכני –

- (1) כל בורג הידוק, לולב או יתד של כל גל סובב, כוש, גלגל או סבבת שיניים, יהיו משוקעים, מסוככים או מוגנים באופן יעיל כדי למנוע סכנה ;
- (2) כל תשלובת של גלגלי שיניים או של גלגלי חיכוך, שאינה דורשת כיוונון תדיר שעה שהיא בתנועה, תהא מסוככת מכל צד, זולת אם הוצבה כך שיש בה אותה מידה של בטיחות כאילו היתה מסוככת מכל צד.

46. מסחר במכונות וציוד

מכונה המיועדת להפעלה בכוח מכני ואינה ממלאה אחר דרישות סעיף 45, לא ימכרנה אדם ולא ישכירנה לשימוש במפעל בישראל ובחזקת סוכן של מוכר או משכיר לא יגרום ולא יביא אדם למכירתה או להשכרתה לשימוש במפעל בישראל.

47. תקנות לענין מסחר במכונות וציוד

השר רשאי להרחיב את הוראות סעיף 46 על מכונות, מתקנים או ציוד שאינם ממלאים אחר דרישות של פקודה זו או של תקנה שהותקנה לפיה, הכל כפי שיפרש בתקנות; תקנות לפי סעיף זה יכול שיתייחסו למכונות, למתקנים או לציוד בתהליך מפורש.

48. סייג לתחולה

הוראות סימן זה לא יחולו על מכונה שהוחל בבנייתה לפני כ"ז בשבט תש"ו (29 ינואר 1946) ותקנות לפי סעיף 47 לא יחולו על מכונות, מתקנים או ציוד שהוחל בבנייתם לפני התקנתן

סימן ג': בטיחות הגישה והמעבר

49. גישה למקום עבודה

אמצעי גישה בטוחים לכל מקום שאדם צריך לעבוד בו אי-פעם יותקנו ויקויימו ככל שהדבר מעשי במידה סבירה; בלי לגרוע מכלליות הוראה זו –

- (1) בחדר עבודה יותקנו ויקויימו מעברים נאותים;
- (2) המעברים בחדרי העבודה ויתר המעברים והמדרגות בבנין יהיו ללא הפרעה של חמרים, חפצים, ציוד או כלים;
- (3) המקום שבו מבצע העובד את עבודתו יותקן ויקויים במצב בטוח.

50. הגנה מפני נפילה

היה אדם צריך לעבוד במקום שממנו הוא עלול ליפול יותר משני מטרים, ואין המקום מאפשר אחיזת רגל בטוחה, ולפי הצורך – אחיזת יד בטוחה, יותקנו – ככל שהדבר מעשי במידה סבירה אמצעים לבטיחותו על-ידי גידור או באופן אחר.

51. מכלים לנוזלים מסוכנים

(א) כל מכל קבוע, בור עוקה או מבנה ששפתם נמצאת פחות ממטר אחד מעל לקרקע או לדוכן הסמוכים אליהם והם מכילים נוזל כוה, מאכל או ארסי, יכוסו לבטח או יגודרו לבטח לפחות עד אותו גובה; ואם מחמת מהות הפעולה אין זה מעשי לעשות כן, ייעשה כל האפשר מבחינה מעשית, על-ידי כיסוי או גידור או אמצעי אחר, כדי למנוע נפילת אדם לתוך המכל, הבור, העוקה או המבנה.

(ב) המפקח הראשי רשאי בתעודה לפתור מדרישות סעיף זה כל מכל, בור, עוקה או מבנה אם שוכנע שלגביהם דרישות אלה אינן נחוצות או אינן מתאימות.

52. חלק חוצה-ושב במכונה אוטומטית

היה חלק חוצה-ושב שבמכונה אוטומטית, או כל חומר הנישא עליו, נע בתוך מרחב שאדם עשוי לעבור בו אגב עבודתו או בנסיבות אחרות, לא יניחו שאותו חלק או חומר יגיע בתנועתו חוצה או פנימית עד נקודה המרוחקת פחות מחמישים סנטימטרים ממבנה קבוע שאיננו חלק מהמכונה.

53. מכונת טויה אוטומטית

בקשר למכונת טויה בעלת מרכב אוטומטי, יש לנקוט כל אמצעי מעשי, על-ידי הוראות לאדם האחראי על המכונה ובאופן אחר, כדי להבטיח ששום עובד לא יימצא במרחב שבין החלק החוצה-ושב של המכונה לבין חלק קבוע של המכונה, אשר אליו נע החלק החוצה בדרכו פנימה, אלא אם נעצרה המכונה כשהחלק החוצה נמצא במהלך החוצה.

סימן ד': משטחים, מדרגות וסולמות

54. משטחים

כל רצפה, דרגה, מדרגות, מסדרון ומדרכת מעבר יהיו ממבנה טוב ויקויימו כראוי.

55. מדרגות

- (א) למדרגות שהן בבנין או משמשות ליציאה מבנין יותקן ויקויים מעקה של ממש למשען יד.
- (ב) במדרגות שהן פתוחות לצד אחד יהיה המעקה כאמור לאותו צד; אם הן פתוחות לשני צדדיהן, או שמחמת המבנה שלהן, או מצב המשטח של השלבים או מחמת נסיבות מיוחדות אחרות, עלולות הן במיוחד לגרום לתאונות, יותקן להן ויקויים מעקה כאמור לשני צדדיהן.
- (ג) צד פתוח של מדרגות יוגן גם על-ידי שיותקן ויקויים פס תחתון או אמצעי יעיל אחר.

56. פתחים ברצפות

כל פתח שברצפה יגודר לבטח; הוראה זו לא תחול במידת שמחמת מהות הפעולה אין הגידור מעשי.

57. סולמות

כל סולם יהיה ממבנה טוב ויקויים כראוי.

58. הגדרה

בסימן זה, חוץ מסעיף 65(2), "תא" – לרבות דוכן.

59. מבנה

מעלית תהיה ממבנה מכני טוב, מחומר בריא ומחוזק מספיק, ותקויים כראוי, יחד עם כל השערים, ההתקנים המשולבים ושאר ההתקנים הנדרשים לפי סימן זה. 59א. לא תוכנס לשימוש מעלית חדשה אלא אם נוסתה ונבדקה ביסודיות בידי בודק מוסמך ונתקבל תסקיר ובו מפורש עומס העבודה הבטוח שלה.

60. בדיקה תקופתית

לא ישתמשו במעלית אלא אם נבדקה בדיקה יסודית בידי בודק מוסמך תוך ששת החודשים שקדמו לשימוש ונתקבל תסקיר על תוצאות הבדיקה.

60א. איסור הפעלה

נמצא על-פי תסקיר כאמור בסעיפים 59א או 60 פגם שבגללו אין המעלית ראויה לשימוש, לא תופעל המעלית עד לתיקונו.

61. גידרה ושערים לפיר

פיר מעלית יוגן באופן יעיל על-ידי גידרה של ממש, שהותקנו לה שערים ויש בה כדי למנוע אדם בשעה שהשערים סגורים מליפול לתור הפיר או מלבוא במגע עם כל חלק נע של המעלית.

62. סגירת שערים

כל שער כאמור בסעיף 61 יצוייד בהתקנים משולבים יעילים או בהתקנים יעילים אחרים, כדי להבטיח שהשער לא יוכל להפתח אלא בשעה שהתא הוא ברובד ואי אפשר יהיה להניע אותו מהרובד אלא אם יסגר מהשער.

63. מניעת הילכדות

מעלית וגידרה כאמור בסעיף 61, ייבנו כך שטובין או אדם הנישאים בתא לא יוכלו הם או כל חלק מהם להילכד בין חלק של המעלית לבין מבנה, או בין משקולת הנד לבין חלק נע אחר של המעלית.

64. עומס עבודה

על מעלית יסומן באופן בולט עומס העבודה המקסימלי שאפשר לשאת בה לבטח ולא ישאו בה מטען שמשקלו עולה על אותו עומס.

65. מעלית לבני-אדם

על מעלית המשמשת לנשיאת בני אדם, בין יחד עם טובין ובין בלעדיהם, יחולו דרישות נוספות אלה:

- (1) התקנים אוטומטיים יעילים יותקנו ויקויימו כדי למנוע שהתא יעבור את היעד;
- (2) כל תא יצוייד בשער בכל צד שממנו יש גישה לרובד, ולכל שער כאמור יותקנו התקנים יעילים כדי להבטיח שבשעה שאנשים או טובין נמצאים בתא אי אפשר יהיה להעלות או להוריד את התא אלא אם השער סגור, ושהתא יחנה בעת שייפתח השער;
- (3) אם התא תלוי בכבל, יהיו לפחות שני כבלים מחוברים בנפרד לתא באופן שכל כבל ואבזריו יהיה בכוחם לשאת את כל התא יחס עם עומס העבודה המקסימלי של המעלית, והתקנים יעילים יותקנו ויקויימו להחזיק את התא יחד עם עומס העבודה המקסימלי של האמור למקרה שינותקו הכבלים או אביזריהם; בפסקה זו "כבלים" – לרבות שרשראות.

66. מעלית ישנה

- (א) במעלית שהוחל בבנייתה או בבנייתה מחדש לפני כ"ז בשבט תש"ו (29 בינואר 1946) –
 - (1) אם מבחינה מעשית סבירה אין לציידה בהתקנים כאמור בסעיף 62, יהא די בסידורים אשר יבטיחו את המטרות האמורות בסעיף 62 ככל שהדבר ניתן מבחינה מעשית סבירה, ובכל אופן יוחזק השער סגור ומהודק זולת אם התא בתנוחה ליד הרובד;
 - (2) אם היא מעלית לבני אדם ואין דרך מעשית סבירה להתקין לה התקנים כאמור בסעיף 65(2) יהא די בסידורים אשר יבטיחו את המטרות האמורות בסעיף 65(2) ככל שהדבר ניתן מבחינה מעשית סבירה, ובכל אופן יוחזק השער סגור ומהודק זולת אם התא בתנוחה או ריק;
 - (3) הוראות סעיף 65(3) לא יחולו.
- (ב) תחולתו של סעיף קטן (א) היא עד יום ט' בתמוז בתשמ"ב (30 ביוני 1982).
- (ג) השר ימנה ועדה מקצועית (בסעיף זה – הועדה) שחבריה יהיו מפקח והוא היושב ראש, מהנדס בעל ידע בבניית מעליות ותחזוקתן, ואיש ציבור.
- (ד) הועדה רשאית, על-פי בקשה של אחראי לגבי מעלית מכוח סימן א' של פרק ט', שהוגשה לפחות ששה חודשים לפני המועד האמור בסעיף קטן (ב), אם אין לדעתה בהמשך התחולה משום סיכון בלתי סביר למשתמשים במעלית; הועדה רשאית ליתן את ההארכה אף לזמן קצוב ולהתנות בתנאים את מתן ההארכה או את המשך תקפה.
- (ה) הועדה רשאית, מנימוקים מיוחדים, לדון בבקשה כאמור בסעיף קטן (ד) שהוגשה לאחר המועד האמור.

(ו) השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בועדה.

67. מעלית מתמדת

על מעלית מתמדת לא יחולו הוראות סעיפים 61 עד 66, ובסעיף 60(א) במקום "ששה חודשים" קרי "שנים עשר חודשים".

68. מעלית ללא הפעלה מכנית

על מעלית שאינה מופעלת בכוח מכני לא יחולו הוראות סעיפים 623, 65 ו-66, וכל שער שהותקן לפי סעיף 61 יוחזק סגור ומהודק, זולת כשהתא בתנוחה ליד השער, ובסעיף 60(א) במקום "ששה חודשים" קרי "שנים עשר חודשים".

69. גידור פתח שבקיר

פתח שבקיר, המשמש להעלאה או להורדה של טובין או חומרים, בין בכוח מכני ובין באופן אחר, יגודר לבטח ויצוייד במאחזים משני צדדיו; הגידור יוחזק במקומו, חוץ משעה שמעלים או מורידים טובין או חומרים, ויקוים כראוי.

70. פטור

היה המפקח הראשי סבור כי לגבי מתקן פלוני, או לגבי סוג של המתקנים האמורים בסימן זה, אין זה מעשי או סביר לקיים הוראה מהוראותיו, רשאי הוא לפטור ממנה בתנאי שייראו לו; פטור לפי סעיף זה לגבי מתקן פלוני יהיה בתעודה, ולגבי סוג של מתקנים יפורסם ברשומות.

סימן ו': שרשראות, חבלים ואבזרי הרמה

71. תחולה והגדרות

- (א) הוראות סימן זה יחולו לענין כל שרשרת, חבל או אבזר הרמה המשמשים להעלאה או להורדה של בני אדם, טובין או חמרים.
- (ב) "אבזרי הרמה" – התקן כלשהו המשמש או הנועד לשמש במישרין או בעקיפין לחיבור עומס להתקן הרמה ואינו מחובר דרך קבע לעומס, לרבות מענב, שרשרת, מענב חבל, טבעת, וו, מענב, אונקל, סגיר, סניבול, מנעול סבב, עין הרמה משולשת חוליה, מלקחות לוח, מלקחות קורה, מלקחות מספריים, כלי קיבול להרמת חמרים או ציוד, דלי מלקחיים, בורג עין, קורת הרמה, מסגרת הרמה וכל התקן דומה המהווה חלק של התקן או אמצעי תליה ולרבות תמיכה של התקן הרמה שבו משטח עבודה או במה; "חבל" – לרבות כבל.

72. מבנה

- אין להשתמש בשרשרת, חבל או באבזר הרמה אלא אם הם ממבנה טוב, מחומר בריא, מחוזק מספיק וללא פגם גלוי.

73. לוח עומסי עבודה

- (א) במחסן שבו מחזיקים את השרשרות, החבלים או אבזרי ההרמה ובמקומות בולטים שבמפעל יוצג לוח בו רשום עומס העבודה הבטוח של כל סוג ומידה של שרשרת, חבל או אבזר הרמה שבשימוש, ולגבי מענב רב-ענפי – לוח עומס העבודה הבטוחים לזוויות השונות של הענפים.
- (ב) אין להשתמש בשרשרת, בחבל או באבזר הרמה שאין לגביהם רישום בלוח כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו לגבי אבזרי הרמה שעומסי העבודה הבטוחים שלהם, כאמור, מסומנים עליהם באופן ברור.

74. עומס יתר

- אין להשתמש בשרשרת, בחבל או באבזר הרמה בשביל מטען שמשקלו עולה על עומס העבודה הבטוח שלהם הרשום או המסומן כאמור בסעיף 73.

75. בדיקות

כל השרשרות, החבלים ואבזרי ההרמה שבשימוש ייבדקו ביסודיות על-ידי בודק מוסמך לפחות אחת לשישה חודשים, או לתקופות ארוכות יותר כפי שנקבע.

76. שימוש ראשון

השרשרות, החבלים ואבזרי ההרמה – זולת חבל-סיבים או מענבי-חבל-סיבים – לא יוכנסו לשימוש במפעל אלא אם נוסו ונבדקו ביסודיות על-ידי בודק מוסמך, ונתקבל תסקיר המפרש את עומס העבודה הבטוח והחתום על-ידי הבודק המוסמך שעשה את הניסוי והבדיקה, והוא ניתן לעיון.

77. ריפוי שרשרות ואבזרים

(א) השרשרות ואבזרי ההרמה, חוץ ממענבי-חבל, ירופו לפחות אחת לארבעה עשר חודשים, ובשרשרת או מענב שרשרת העשויים ממוט שקטרו 1.25 סנטימטר או פחות מזה, ובשרשרת המשמשת בקשר למתכת מותכת או סיגים מותכים – אחת לששה חודשים; ואולם שרשרת או אבזר הרמה שאינם בשימוש רגיל ירופו רק כאשר הדבר נחוץ.

(ב) אין הוראות סעיף זה חלות על שרשרות ואבזרי הרמה מסוג או מהגדר שהמפקח הראשי פטר אותם, בתעודה שפורסמה ברשומות, משום שאין הם יכולים להיות נתונים ליפול בחום בלי חשש נזק בגלל המבנה והחומר שלהם, או משום שכבר ניתנו לטיפול מסויים בחום שאיננו ריפוי ושאושר על ידיו.

78. פנקס השרשרות

בטל.

סימן ז': מכונות הרמה

79. הגדרות

בסימן זה –

"מכונות הרמה" – התקן הרמה, לרבות עגורן, קילון, תל-רגל, התקן משיכה, מחפר עגורן, מחדיר כלונסאות, כננת, מלגזה, גלגלת, גלגלת שרשרת, גלגלת כבלים, גלגילון, מסוע עילי, מסילת כבל, חבל עילי וכל מכונה אחרת, היכולה באמצעות אבזר הרמה להרים עומס, להורידו או להחזיקו תלוי;
"חלקים", במכונה הרמה – לרבות מנגנון הפעלתה ואבזריה, בין קבועים ובין נעים, והתקני עיגון וקביעה.

80. מבנה וקיום

מכונת הרמה על כל חלקיה, תהיה ממבנה טוב, מחומר בריא, מחוזק מספיק וללא פגם גלוי ותקויים כראוי.

81. בדיקה

מכונת הרמה על כל חלקיה תיבדק ביסודיות, לפחות אחת לארבעה עשר חודשים, על-ידי בודק מוסמך.

82. פנקס מכונות הרמה

בטל.

83. מסילות

פסים שעליהם נוסע עגורן נע, ומסילה שעליה נע מרכב האונקל של גשר הרמה לטעינה והובלה או של מסוע עילי, יהיו בעלי מידה מתאימה, חוזק מספיק ומשטח נסיעה חלק, ויהיו מונחים כראוי, נתמכים או נאחזים במידה מספקת ומקויימים כראוי.

84. סימון עומס עבודה

על מכונת הרמה יסומנו ברורות עומסי העבודה הבטוחים שלה, אולם עגורן זרוע הבנוי באופן שעומס העבודה הבטוח יכול להשתנות על-ידי הגבהת הזרוע או הנמכתה, יחובר אליה מחוון אוטומטי של עומסי עבודה בטוחים או לוח בו רשומים עומסי העבודה הבטוחים לכל הטיה של הזרוע או לכל רדיוס של המטען.

85. עומס יתר

לא תוטען מכונת הרמה במטען שמשקלו עולה על עומס העבודה הבטוח כפי שסומן או נרשם בהתאם לסעיף 84, אלא לצורך ניסוי.

86. שימוש ראשון

מכונת הרמה לא תוכנס לשימוש במפעל אלא אם נוסתה וכל חלקיה נבדקו ביסודיות על-ידי בודק מוסמך, ונתקבל תסקיר המפרש את עומסי העבודה הבטוחים של מכונת ההרמה והחתום על-ידי הבודק המוסמך שעשה את הניסוי והבדיקה, והוא ניתן לעיון.

87. עבודה במסילת עגורן עילי

היה אדם עובד או עסוק במסילה של עגורן עילי נע, או בסמוך למסילה כאמור, במקום שבו הוא עלול להיפגע על-ידי העגורן, יינקטו אמצעים יעילים כדי להבטיח שהעגורן לא יכנס לתחום של ששה מטרים מאותו מקום.

סימן ח': אדים מסוכנים

88. הגדרה

"מקום מוקף", לענין סימן זה – חדר, תא, מכל, בור, מעבר לאדים, צינור או חלל מוקף כיוצא באלה.

89. תחולת הסימן

הוראות סימן זה יחולו אם יש לעשות עבודה בתוך מקום מוקף שבתוכו עלולים להיות אדים מסוכנים כדי כך שיכול שבני אדם לא יעמדו בהם.

90. יציאה ממקום מוקף

כוות-איש תותקן למקום מוקף שאין דרך נאותה אחרת ליציאה ממנו; כוות-איש מלבנית או סגלגלה לא תפחת מארבעים וששה סנטימטרים באורך וארבעים ואחד סנטימטרים ברוחב, וכוות-איש עגולה – מארבעים וששה סנטימטרים בקוטר, ובמכלית או בציד נע אחר – מארבעים ואחד סנטימטרים באורך ושלושים וששה סנטימטרים ברוחב, ואם הכווה עגולה – מארבעים ואחד סנטימטרים בקוטר.

91. כניסה למקום מוקף

לא יכנס אדם למקום מוקף לכל מטרה שהיא, אלא אם נתמלאה אחת מדרישות אלה:

(1) האדם הנכנס לבוש מכשיר נשימה מתאים.

(2) ננקטו כל האמצעים המעשיים לסלק אדים העלולים להיות שם ולמנוע חדירת אדים, וכל עוד לא הראה מבחן נאות שאין במקום אדים מסוכנים יהיה האדם הנכנס חגור חגורה שאליה מחובר לבטח חבל שקצהו החפשי מוחזק בידי אדם בחוץ.

92. ציוד לנשימה ולהנשמה

(א) מכשיר נשימה, מכשיר הנשמה, חבלים וחגורות נאותים יוכנו ויקויימו באופן שהגישה אליהם תהיה נוחה ויבוקרו לעתים מזומנות.

(ב) מספר מספיק מקרב העובדים יודרכו ויאומנו בשימוש במכשירים האמורים ובשיטת ההנשמה.

93. פטור

המפקח הראשי רשאי בתעודה, בכפוף לתנאים שפורשו בה, לפטור מהוראות סעיפים 90 עד 92, כולן או מקצתן, כל אימת שהוא משוכנע שמילוי אינו נחוץ או אינו מעשי.

94. עבודה בתא אש

לא תותר כל עבודה בתא אש, בתא שריפה או במעבר לאדים של דוד עד שיצוננו במידה מספקת, על-ידי איוורור או באופן אחר, כדי בטיחותם של העובדים באותה עבודה.

סימן ט': אבק, אדים וחמרים נפיצים ודליקים

95. הגדרה

בסימן זה –

”אבק נפיץ” – אבק שמחמת טבעו וכמותו עלול הוא להתפוצץ אם יצת;
”תהליך המעלה אבק” – לרבות טחינה או ניפוי.

96. אם בקשר לתהליך המעלה אבק יכול שייפלט אבק נפיץ לתוך חדר עבודה, יינקטו כל האמצעים המעשיים למניעת התפוצצות האבק על-ידי שיוקף המיתקן המשמש בתהליך, תימנע או תסולק הצטברות האבק ויורחקו או יוקפו באופן יעיל מקורות ההצתה האפשריים.

97. משנקים והתקנים אחרים

אם נמצא אבק נפיץ המשמש בתהליך המעלה אבק, יינקטו כל האמצעים המעשיים להגביל את היקפה ותוצאותיה של התפוצצות האבק על-ידי שיותקנו משנקים חייצים ואורים או התקנים אחרים יעילים כמותם בקשר עם המתקן האמור, זולת אם המתקן הוא ממבנה שיכול לעמוד בפני לחץ העלול להיווצר על-ידי התפוצצות כאמור.

98. אדים נפיצים דליקים

אם חלק ממתקן – פרט למתקן שהותקן תחת כיפת השמים – מכיל אדים נפיצים או דליקים בלחץ שמעל ללחץ אטמוספרי, לא יפתח אותו חלק אלא בהתאם להוראות אלה:

(1) לפני הרפיית אמצעי הידוק של מחבר שבין צינור לבין החלק האמור, או של מכסה בכל פתח אל החלק האמור, תופסק באופן יעיל – על-ידי שסתום מפסיק או באופן אחר – כל זרימת אדים לתוך החלק או לתוך הצינור;

- (2) לפני סילוקו של אמצעי הידוק כאמור, יינקטו כל האמצעים המעשיים להפחית את לחץ האדים בצינור או בחלק כאמור עד ללחץ אטמוספרי ;
- (3) הורפה או סולק אמצעי הידוק כאמור, יש למנוע חדירתם של אדים נפצים או דליקים לתוך הצינור או החלק כאמור עד שהודק אמצעי ההידוק או הוחזר למקומו לבטח, הכל לפי המקרה.

99. חומר נפיץ או דליק

- (א) במתקן או במיכל המכילים או שהכילו חומר נפיץ או דליק או חומצה, או בחפץ הנתמך במכל כאמור או מונח עליו, לא ייעשו ריתוך, הלחמה רכה או קשה או חיתוך תוך שימשו בחום, כל עוד לא ננקטו כל האמצעים המעשיים לסילוק החומר וכל אדים העולים ממנו, או לעשות אותם לבלתי נפצים או לבלתי דליקים.
- (ב) מתקן או מכל שעשו בהם פעולה כאמור, אין להכניס לתוכם שום חומר נפיץ או דליק עד שהמתכת נצטננה במדיה מספקת כדי למנוע סכנה שהחומר יצת.

100. פטור

המפקח הראשי רשאי בתעודה בכפוף לתנאים שפורשו בה, לפטור מהוראות סעיפים 98 ו-99, כולן או מקצתן, כל אימת שהוא משוכנע שמילוין אינו נחוץ או אינו מעשי.

סימן י': דודי קיטור

100א. אישור להתקנה

לא יותקן דוד קיטור אלא במקום שניתן לגביו היתר מאת המפקח האזורי, ובכפוף לתנאי ההיתר.

101. מבנה וקיום

- (א) כל חלק של דוד קיטור יהיה ממבנה טוב, מחומר בריא, מחוזק מספק וללא פגם גלוי, הכל בהתאם לכללים המקובלים במקצוע.
- (ב) דוד קיטור על כל אבזריו, יקויים כראוי.

102. התקני בטיחות

(א) דוד קיטור, בין שהוא נפרד ובין שהוא אחד ממערכת דוודים, יחוברו אליו כל אלה:

- (1) שסתום בטיחות נאות, נפרד משסתום מפסיק, שיהיה מכוון כדי למנוע את הפעלת הדוד בלחץ שמעל ללחץ העבודה המותר ויהיה קבוע במישרין על הדוד או סמוך אליו עד כמה שהדבר מעשי; שסתום מנופי

לא יראו כשסתום בטיחות נאות אלא אם המשקולת מהודקת אל המנוף
במצב הנכון ;

- (2) שסתום מפסיק נאות בין הדוד וצינור הקיטור ;
- (3) מד-לחץ-קיטור מדוייק, המציין את לחץ הקיטור בדוד והוא מחובר אל חלל הקיטור, נראה בנקל לעין המסיק ומסומן עליו בצבע בולט לחץ העבודה המותר ;
- (4) לפחות מראה-מפלס-מים אחד מחומר שקוף או מראה-מפלס-מים מסוג אחר שאושר על-ידי המפקח הראשי, ואם הוא בעל צינור זכוכית ולחץ העבודה בדוד עולה כרגיל על שלושה קילוגרמים לסנטימטר מרובע, יצוייד במגן יעיל אשר לא יפריע בקריאתו ;
- (5) אם הוא אחד משני דוודים או יותר – לוח שעליו מספר מבחין, שניתן לראותו בנקל ;
- (6) אמצעי המאפשר להצמיד מד-לחץ לניסוי ;
- (7) אם הדוד אינו מוסק מן החוץ – פקק נתיך מתאים או התקן אזעקה יעיל לשפל-מים.

(ב) בסעיף קטן (א), פסקה (2), לא תחול על חוסך ופסקאות (3) עד (7) לא יחולו על חוסך ועל משחן.

103. כניסת אדם

לא יכנס אדם לדוד קיטור שהוא אחד ממערכת של שני דוודים או יותר ולא יימצא בו אלא באחת משתי אלה :

- (1) כל המבואות, אשר דרכן היו קיטור או מים חמים יכולים להכנס לדוד מחלק אחר של המערכת, נותקו מאותו חלק ;
- (2) כל השסתומים והברזים השולטים על כניסת קיטור או מים חמים כאמור בפסקה (1) הם סגורים ונעולים לבטח, ואם יש לדוד צינור הרקה במשותף עם דוד אחר או צינור המוביל לתוך מכל ניקוז משותף, יהיו שסתום ההרקה או ברז ההרקה לכל אחד מדוודים אלה בנויים באופן שיהיו נפתחים רק במפתח שאי אפשר להסירו עד שהסתום או הברז יהיו סגורים והוא המפתח היחיד בשימוש לאותה מערכת של שסתומי הרקה וברזי הרקה.

104. בדיקה

- (א) דוד קיטור על כל אבזריו ייבדק ביסודיות, על-ידי בודק דוודים מוסמך לפחות אחת לארבעה עשר חודשים, וכן ייעשה אחרי תיקונים מקיפים.
- (ב) הבדיקה תיעשה בשני שלבים, והם :
 - (1) בדיקת הדוד כשהוא קר וחלקיו הפנימיים והחיצוניים הוכנו באופן שנקבע ;

(2) בדיקת הדוד כשהוא בלחץ קיטור רגיל, שתיעשה בהזדמנות הראשונה של העלאת קיטור לאחר בדיקת הדוד כשהוא קר, או בהקדם ככל האפשר לאחר מכן, ובודק הדוודים המוסמך העושה את הבדיקה ידאג לכך ששסתום הבטיחות יכוון כדי למנוע את הפעלת הדוד בלחץ שמעל לחץ העבודה המותר; פסקה זו לא תחול על חוסך ועל משחן.

(ג) שני שלבי הבדיקה יכול שייעשו על-ידי בודקים שונים, ולענין סעיף זה והסעיפים הבאים של סימן זה הנוגעים לתסקירים על בדיקות יראו את שני השלבים כבדיקות נפרדות.

(ד) בטל.

(ה) בטל.

105. אישור להפעלה

(א) לא יוכנס לשימוש דוד קיטור חדש אלא אם נתקיימו כל אלה:

(1) נתקבל מאת בודק דוודים מוסמך תסקיר המפרש את לחץ העבודה

המותר של הדוד והמציין את טיב הניסויים שנעשו בדוד ובאבזוריו;

(2) התסקיר ניתן לעיון;

(3) הדוד סומן באופן שאפשר לזהותו כדוד הנדון בתסקיר.

(ב) לא יוכנס לשימוש דוד קיטור משומש אלא אם נבדק לפי סעיף 104 ונערכו תסקירים על תוצאות הבדיקות בהתאם לסעיף 119א.

(ב) לא ישמש דוד קיטור משומש בבניה או בבניה הנדסית שפקודה זו חלה עליהן, אלא אם נבדק ונערכו תסקירים כאמור, תוך ארבעה עשר החודשים שקדמו לכך.

106. תנאי הפעלה

דוד קיטור, שלהבטחת פעולתו הבטוחה נקבעו תנאים בתסקיר על הבדיקה לפי סימן זה, לא יופעל אלא בהתאם לאותם תנאים.

107. תקנות

השר רשאי להתקין תקנות – אף בסטיה מהוראות סימן זה – בדבר דרכי הבדיקה של דודי קיטור ומועדיה, אם הבטיחות מחייבת או מצדיקה זאת.

סימן י"א: קולטי קיטור

108. מבנה וקיום

(א) כל חלק של קולט קיטור יהיה ממבנה טוב, מחומר בריא, מחוזק מספיק וללא פגם גלוי.

(ב) קולט קיטור על כל אבזריו יקויים כראוי.

109. התקני בטיחות

(א) קולט קיטור שאינו בנוי ומקויים באופן שיעמוד בבטיחות בפני לחץ העבודה המותר של דוד הקיטור או בפני הלחץ המקסימלי שניתן להשיג בצינור שבין הקולט ומקור אספקה אחר, יצוייד בכל אלה:

(1) שסתום מצמצם נאות או התקן אוטומטי נאות אחר שיש בהם כדי למנוע שהלחץ יעבור את לחץ העבודה המותר (להלן בסעיף זה – שסתום מצמצם);

(2) שסתום בטיחות נאות שיהיה מכוון כדי לאפשר פליטת קיטור מיד כאשר הלחץ יעבור את לחץ העבודה המותר או התקן נאות יפסיק אוטומטית את אספקת הקיטור מיד כאשר הלחץ יעבור את לחץ העבודה המותר;

(3) מד-לחץ-קיטור מדוייק המציין את לחץ הקיטור בקולט;

(4) שסתום מפיק נאות;

(5) לוח שעליו מספר מבחין שניתן לראותו בנקל, זולת אם משתמשים בקולט קיטור אחד בלבד.

(ב) שסתום הבטיחות והמד-לחץ ייקבעו בקולט הקיטור או בצינור ההספקה שבין הקולט ובין השסתום המצמצם.

(ג) מערכת קולטי קיטור שמספקים להם קיטור דרך צינור יחיד והשסתום המצמצם קבוע בצינור היחיד האמור, יכול שיראו אותה כקולט אחד:

(1) לענין הוראות פסקאות (1) עד (4) של סעיף קטן (א), אם היא חלק ממכונה אחת בלבד;

(2) לענין הוראות פסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (א), אם המדובר במערכת אחרת.

110. בדיקה

קולט קיטור על כל אבזריו ייבדק ביסודיות על-ידי בודק דוודים מוסמך, במידה שמבנהו של הקולט מרשה לעשות כן, לפחות אחת לעשרים וששה חודשים.

111. אישור להפעלה

- (א) לא יוכנס לשימוש קולט קיטור חדש אלא אם נתקיימו כל אלה:
- (1) נתקבל מבודק דוודים מוסמך תסקיר המפרש את לחץ העבודה המותר של קולט הקיטור והמציין את טיב הניסויים שנעשו בקולט הקיטור ובאבזריו;
 - (2) התסקיר ניתן לעיון;
 - (3) קולט הקיטור סומן באופן שניתן לזהותו כקולט הקיטור הנדון בתסקיר.
- (ב) לא יוכנס לשימוש קולט קיטור משומש אלא אם נבדק לפי סעיף 110 ונערך תסקיר עת תוצאות הבדיקה בהתאם לסעיף 119א.
- (ג) לא ישמש קולט קיטור משומש בבניה או בבניה הנדסית שפקודה זו חלה עליהן אלא אם נבדק ונערך תסקיר כאמור תוך עשרים וששת החודשים שקדמו לכך.

סימן י"ב: מכלי קיטור

112. הבטחת מוצא

מכל קיטור יקויים באופן המבטיח שמוצא הקיטור יהיה פתוח בכל עת ללא הפרעה.

113. קולט אורי על כל אבזריו יהיה ממבנה טוב ויקויים כראוי.

114. התקני בטיחות

- (א) בקולט אור ייעשו כל אלה:
- (1) יצוייד בשסתום בטיחות נאות שיהיה מכוונן כדי לאפשר את פליטת האויר מיד כאשר הלחץ יעבור את לחץ העבודה המותר;
 - (2) יצוייד במד-לחץ מדוייק המציין את לחץ האויר בקולט;
 - (3) יצוייד בהתקן נאות לניקוז נוזלים, זולת אם הוא קולט אור כמוגדר בפסקאות (3) או (4) של ההגדרה בסעיף 1;
 - (4) יסומן עליו לחץ העבודה המותר באופן שניתן לראותו ברורות;
 - (5) היה הקולט מחובר למדחס, יהיה בנוי באופן שיעמוד בבטיחות בפני הלחץ המקסימלי שניתן להשיג במדחס או ייקבע עליו שסתום מצמצם נאות או התקן נאות אחר שיש בהם כדי למנוע שהלחץ יעבור את לחץ העבודה המותר (להלן בסעיף זה – שסתום מצמצם);
- (ב) לענין הוראות סעיף קטן (א) ביחס לשסתום בטיחות ומד-לחץ, יכול שיראו כקולט אור אחד מערכת קולטי אורי אשר להם מסופק אור דרך צינור יחיד,

אולם הוראת סעיף קטן זה לא תחול אם יש לקבוע שסתום מצמצם, אלא אם השסתום נקבע בצינור היחיד האמור.

115. בדיקה

- (א) בכפוף לאמור בסעיף זה ובסעיף 116, ינוקה קולט אויר וייבדק ביסודיות לפחות אחת לעשרים וששה חודשים.
- (ב) בקולט אויר העשוי במשיכה –
- (1) יהא בודק הדוודים המוסמך העושה את הבדיקה רשאי לקבוע בתסקיר שהבדיקה הבאה תיעשה תוך תקופה העולה על עשרים וששה חודשים ואינה עולה על ארבע שנים;
- (2) היה הקולט בנוי באופן שאי אפשר לבדוק ביסודיות את שטחו הפנימי, ייעשה ניסוי הידראולי מתאים בקולט במקום הבדיקה הפנימית.
- (ג) בדיקה וניסוי לפי סימן זה ייעשו על-ידי בודק דוודים מוסמך.

116. אישור להפעלה

- (א) לא יוכנס לשימוש קולט אויר חדש אלא אם נתקיימו כל אלה:
- (1) נתקבל מבודק דוודים מוסמך תסקיר המפרש את לחץ העבודה המותר של קולט האויר הנדון בתסקיר;
- (ב) בבניה ובבניה הנדסית שעליהן חלה פקודה זו, לא ישתמשו בקולט אויר אלא אם נבדק ונערך תסקיר בהתאם להוראות סימן זה וסעיף 119א תוך עשרים וששה חודשים שקדמו לשימוש או תוך תקופה שלא תעלה על ארבע שנים שנקבעה לפי סעיף 115ב(1).

סימן י"ד: הוראות כלליות לסימנים י' עד י"ג

117. פטור

המפקח הראשון רשאי בתעודה שתפורסם ברשומות לפטור, לגמרי או בתנאים שיפרט בתעודה, מהוראות סימנים י' עד י"ג, כולן או מקצתן, כל סוג או טיפוס של דוד קיטור, קולט קיטור, מכל קיטור או קולט אויר, אם שוכנע שאי אפשר להחיל עליהם באופן סביר את ההוראות האמורות.

118. סייג לתחולה

- סימנים י', י"א וי"ג לא יחולו על דוד קיטור, קולט קיטור או קולט אויר –
- (1) הנמצאים באניה;
- (2) המשמשים במסילת ברזל או בנמל השייכים למדינה או המנוהלים על ידיה או המשמשים בקשר למסילת ברזל או לנמל כאמור.

119. בדיקה על-ידי בודק דוודים ממשלתי

אדם הרוצה שבודק דוודים מוסמך שהוא עובד המדינה יבדוק דוד קיטור, קולט קיטור או קולט אויר, או יתן תסקיר להכנסה לשימוש ביחס לדוד קיטור, לענין הוראות סימנים י', י"א וי"ג, יפנה למפקח האזורי וישלם את האגרה שנקבעה, והמפקח האזורי יורה לבודק דוודים כאמור לעשות את הבדיקה או את הניסויים הנחוצים למתן התסקיר, הכל לפי הענין.

סימן י"ד-1: הוראות כלליות לענין תסקירים

119א. תסקירים

- (א) בודק מוסמך או בודק דוודים מוסמך שעשה בדיקה לענין הוראות סימנים ה' עד ז' או י' עד י"ג לפרק זה ימסור, תוך 14 יום מעשיית הבדיקה, תסקיר על תוצאות בדיקתו לתופש המפעל, והעתקו למפקח העבודה האזורי, ואולם לגבי מפעלים של מערכת הבטחון יועבר העתק התסקיר למפקח עבודה אזורי שאישר לכך שר הבטחון;
- (ב) התסקיר יהיה ערוך בטופס שנקבע לסוג הבדיקה ובו יהיו הפרטים שנקבעו, והוא ייחתם בידי מי שעשה את הבדיקה; לענין תסקירים לפי סימנים ו' ו-ז' יכול שיקבע טופס לתסקיר מאוחד.
- (ג) התסקיר יצורף לפנקס המפעל תוך 20 ימים אחרי עשיית הבדיקה.
- (ד) השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר חובת התופש או בעל מעלית להציג תסקיר או חלק ממנו במעלית, וכן להחזיק עותק ממנו בדרך שתאפשר פיקוח על עשיית הבדיקות במעלית ועל ביצוע העבודות הדרושות לפי ממצאי הבדיקות.

סימן ט"ו: הסדרי בטיחות לשעת דליקה

120. שילוט מימלטים

כל דלת העשויה לשמש מימלט מדליקה או הנותנת גישה למימלט מדליקה, למעט דלת שבשימוש רגיל, תסומן עליה במובחן ובמובלט הודעה על כך, באותיות אדומות בגודל מתאים; "דלת", לענין זה - לרבות חלון או מוצא אחר.

121. גישה למימלטים

כל דבר הנמצא בחדר שבו עובדים בני אדם יסודר וימוקם באופן שיהא לכל העובדים בחדר מעבר חפשי אל מימלט מדליקה.

122. איסור נעילת דלתות

נמצא אדם במפעל או במקום עבודה אף שאינו מפעל, או קיים יסוד סביר להניח כי נמצא בו אדם, לא ייסגרו הדלתות המפורטות להן באופן שימנע פת(חותן בקלות מבפנים אלא אם יש באותו מקום אפשרות אחרת לצאת בנוחות.

- (1) דלתות החדר שבו נמצא האדם;
- (2) דלתות המפעל;
- (3) דלתות המשמשות לעובדים במפעל מוצא מבנין או מגיזרה שבהם נמצא המפעל.

123. כיוון פתיחת דלתות

דלתות אלה ייפתחו החוצה אם אינן דלתות הזזה:

- (1) בכל מפעל - הדלתות מחדר שבו עובדים יותר מעשרה בני אדם אל חדר מדרגות או פרוזדור;
- (2) במפעל שהוחל בבנייתו או בהתאמתו לשימוש כמפעל אחרי ז' בשבט תש"ז (28 בינואר 1947) - גם כל הדלתות האחרות המשמשות לעובדים במפעל מוצא ממנו;
- (3) במפעל שהוחל בבנייתו או בהתאמתו לשימוש כמפעל לפני ח' בשבט תש"ז (29 בינואר 1947) ועובדים בו יותר מעשרה בני אדם בבנין אחד מעל לקומת הקרקע - גם כל דלת שלרגלי חדר מדרגות המשמשת מוצא מהבנין ואינה פתוחה תמיד.

124. פיר מעלית

- (א) פיר מעלית בפנים בנין שהוחל בבנייתו לאחר ז' בשבט תש"ז (28 בינואר 1947) יהיה מוקף כליל חמרים עמידים בפני אש וכל אמצעי גישה למעלית יצויידו בדלתות מחמרים עמידים בפני אש, ובלבד שקצהו העליון של הפיר יהיה חסום בחומר הנשבר בקלות על ידי אש או שיותקן בו אוורור.
- (ב) המפקח הראשי רשאי, בתעודה ובכפוף לתנאים המפורשים בה, לפטור מדרישות סעיף זה, כולך או מקצתן, בכל מקרה שהוא משוכנע כי מילוי דרישה הוא בלתי מתאים או בלתי רצוי.

125. אזעקה

במפעל שעובדים בו יותר מעשרים בני אדם בבנין אחד, או מפעל שבו עובדים בני אדם בבנין שנמצאים בשימוש או מאוחסנים בו חמרים דליקים ביותר או נפיצים, ייעשה הסדר יעיל למתן אזעקה, שתשמע היטב בכל הבנין, במקרה של דליקה.

126. תרגילי הימלטות

- צעדים יעילים לרבות תרגילי הימלטות, הבאים להבטיח שהעובדים יהיו בקיאים במימלטים מדליקה ובשימוש ובסדר הקבוע לשעת דליקה יינקטו –
- (1) במפעל שעובדים בו בבנין אחד יותר מעשרים בני אדם מעל לקומה הראשונה או במקום שהוא יותר מששה מטרים מעל פני הקרקע;
 - (2) במפעל שבו נמצאים בשימוש או מאוחסנים חמרים דליקים ביותר או נפיצים בבנין שבו עובדים בני אדם.

סימן ט"ז: מימלטים מדליקה

127. תקנות

השר רשאי להתקין תקנות בדבר מימלטים מדליקה שיש להתקין למפעלים או לסוג או הגדר של המפעלים.

128. התקנת מימלטים וקיומם

יותקנו ויקויימו בכל מפעל מימלטים מדליקה נאותים ומספיקים בהתחשב במספר העובדים, בחמרים ובתהליכי העבודה.

129. צו מימלטים

- (א) מפקח עבודה אזורי רשאי להורות בצו לתופש מפעל לעשות שינויים במימלטים הקיימים או להוסיף מימלטים; צו כאמור יצורף לפנקס המפעל.
- (ב) בצו כאמור בסעיף קטן (א) (להלן – צו מימלטים) יכול שייקבע –
 - (1) המספר המקסימלי של העובדים אשר מותר שיהיו במפעל או בחלק פלוני או בחדר בו; פסקה זו לא תחול לגבי מפעלי מערכת הבטחון;
 - (2) תהליכי העבודה במפעל או בחלק פלוני או בחדר בו והכמות וצורות ההחסנה של חמרים שמותר להחזיק או להחסין בהם; פסקה זו לא תחול לגבי מפעלי מערכת הבטחון;
 - (3) כל ענין אחר שהביא המפקח האזורי בחשבון בקביעת המימלטים מדליקה במפעל;
 - (4) התקופה שבה על התופש למלא את דרישות הצו והוראות לתקופת הביניים.
- (ג) התופש רשאי לערער על צו מימלטים בדרך תובענה לפני בית-הדין האזורי לעבודה תוך 30 יום מיום מסירת הצו לידי, ועד לפסק הדין הסופי בתובענה לא תיחשב הפרת הצו כעבירה.

130. בקשה לשינוי צו מימלטים

ביקש תופש מפעל כי מפקח העבודה האזורי יבטל או ישנה צו מימלטים, מחמת שינוי שחל בנסיבות מזמן שניתן הצו, וסירב המפקח לעשות כן, רשאי תופש המפעל לערער על הסירוב בדרך תובענה לפני בית-הדין האזורי לעבודה תוך 30 יום מיום שנמסרה לו הודעה בכתב על הסירוב.

.131 בטל.

.132 בטל.

.133 בטל.

.134 בטל.

.135 בטל.

פרק ד' – רווחה לעובדים

סימן א': מי שתיה

136. **מי שתיה**

יש להתקין ולקיים, בנקודות נאותות שהגישה אליהן נוחה לכל העובדים, הספקת מים ראויים לשתיה, בכמות מספקת, מצינור ראשי ציבורי או ממקור אחר שאושר בכתב על ידי רופא לשכת הבריאות המחוזית שהמפעל נמצא בתחומה.

137. **מי שתיה מכלים**

מי שתיה שאינם מסופקים במערכת צינורות יהיו נתונים בכלים נאותים ויוחלפו לפחות אחת ליום, ויינקטו כל האמצעים המעשיים לשמירת המים והכלים מזיהום;

138. **סימון**

נקודות ההספקה של מי השתיה, בין במערכת צינורות ובין בכלים, יסומנו באופן ברור במלים "מי שתיה" אם הורה על כך המפקח האזורי;

139. **כוסות**

אם אין המים באים בקילוח עולה שנוח לשתות ממנו, יימצאו ליד כל נקודת הספקה כלי שתיה נאותים וסידורים לשטיפתם במי שתיה.

סימן ב': רחצה

140. **התקנת סידורי רחצה**

יש להתקין ולקיים לשימוש העובדים סידורי רחצה מספקים ונאותים, לרבות סבון ומגבות נקיות או אמצעים נאותים אחרים לניקוי או לניגוב; הגישה אליהם תהיה נוחה והם יוחזקו במצב נקי ומסודר.

141. **פטור**

המפקח הראשי רשאי בתעודה לפטור מדרישות סעיף 140, כולן או מקצתן, מפעל שבו דרישה כאמור היא לדעתו בלתי סבירה מפני שצר המקום במפעל וקיימים סידורי רחצה מספיקים ונאותים אחרים שהגישה אליהם נוחה, או בגלל הקושי להשיג מים במידה מספקת או בגלל נסיבות מיוחדות אחרות שיפורשו בתעודה.

סימן ג': שמירת בגדים

142. **מלתחה**

יש להתקין ולקיים לשימוש העובדים מלתחה מספיקה ו נאותה לבגדים שאין לובשים אותם בשעות העבודה, וסידורים מעשיים סבירים לייבוש בגדים כאמור.

143. פטור

המפקח הראשי רשאי בתעודה לפטור מדרישות סעיף 142, כולן או מקצתן, מפעל שבו דרישה כאמור היא, לדעתו, בלתי סבירה, מפני שצר המקום במפעל או בגלל נסיבות מיוחדות אחרות שיפורשו בתעודה;

סימן ד': מקומות ישיבה

144. מושב לפנאי

במפעל יהיו כסאות או ספסלים מתאימים, בעלי משענת גב, במספר מספיק במצב תקין כדי לאפשר לעובדים כשיש להם במשך העבודה הזדמנות סבירה לשבת בלתי שתופרע העבודה.

145. מושב לעבודה

ניתן באופן סביר לבצע חלק מהעבודה בישיבה, יותקן ויקויים בשביל העובד באותה עבודה מושב בעל משענת גב, מותאם בצורתו, במבנהו ובממדיו לעובד ולעבודה המבוצעת, וכן הדום שעליו יוכל להשעין רגליו בנוחות, אם אין הוא יכול לעשות כן בלי הדום.

146. פטור

המפקח האזורי רשאי לפטור מהתקנת משענת גב, במקום שאין זה מעשי לדעתו לעשות זאת.

סימן ה': עזרה ראשונה

147. ארגז לעזרה ראשונה

- (א) לכל מאה וחמישים עובדים או חלק ממספר זה יש להתקין ולקיים ארגז לעזרה ראשונה לפי תקן שקבע השר.
- (ב) מספר העובדים במפעל, לענין סעיף קטן (א), הוא המספר הגדול ביותר של עובדים בזמן מן הזמנים, ואם היו עובדים במשמרות – מספר העובדים הגדול ביותר הנמצאים בעבודה בזמן מן הזמנים;
- (ג) כל ארגז יהיה במצב שהגישה אליו תהיה נוחה, ולא יוחזק בו דבר מלבד חמרים וכלים לעזרה ראשונה.

148. ממונה על ארגז

- (א) על כל ארגז לעזרה ראשונה (תמנה אדם אחראי והוא יהיה מצוי בנקל כל שעות העבודה; במפעל שעובדים בו יותר מחמישים איש על הממונה להיות מאומן במתן עזרה ראשונה.
- (ב) בכל חדר עבודה תוצג הודעה המפרשת את שמו של הממונה על הארגז שנועד לאותו חדר.

149. פטור

הותקנה במפעל מרפאה ונעשו סידורים להבטיח בה טיפול תכוף בכל פגיעה שתקרה במפעל, רשאי המפקח הראשן בתעודה לפטור את המפעל מדרישות סימן זה במידה ובתנאים שיפרש בתעודה.

סימן ו': תקנון לענין רווחה לעובדים

150. תחולת הסימן

- (א) סימן זה יחול על עניני רווחה אלה:
- (1) הענינים הנדונים בסימנים א' עד ה' של פרק זה;
 - (2) הספקת מושבים בחדרי עבודה והשימוש בהם;
 - (3) סידורים למתן עזרה ראשונה ולטיפול במרפאה;
 - (4) הספקת תלבושת מגן;
 - (5) סידורים להכנת ארוחות, חימומן ואכילתן;
 - (6) חדרי מנוחה;
 - (7) סידורים להשגחה על עובדים.
- (ב) השר רשאי בתקנות להוסיף על הענינים שסימן זה חל עליהם ענינים אחרים הנוגעים לרווחתם של עובדים או של סוג מהם.
- (ג) סימן זה לא יחול על מפעלים שבהם העובדים היחידים הם בני משפחה אחת הגרים שם.

151. תקנות רווחה

- (א) ראה השר כי בגלל התנאים והנסיבות של העבודה, או בגלל מהותם של התהליכים המבוצעים, יש לקבוע הוראות לגבי ענין רווחה לעובדים או לסוג פלוני מהם, רשאי הוא להתקין תקנות המחייבות לנקוט בקשר לאותו ענין צעדים סבירים שיפורשו בתקנות, בין בנוסף להוראות הקודמות של פרק זה, בין במקומן ובין להרחיבן או לשינוין.
- (ב) תקנות לפי סימן זה יכול שיותקנו למפעל פלוני או למפעלים מסוג או מהגדר פלוני, ויכול שיטילו חובות על בעלי מפעלים, ולענין השימוש בהסדרים שסודרו – על העובדים.

152. בקשת עובדים להחלת תקנות

לענין דרישות מסויימות יכול שתקנות לפי סימן זה יהיו מותנות בכך שתוגש בקשה מאת מספר נקוב של עובדים הנוגעים בדבר או מאת חלק נקוב מהם, ובהן תיקבע הדרך שבה יש לברר מה דעתם של העובדים.

153. שיתוף העובדים בניהול ובהוצאות

- (א) במקרה שהעובדים משתתפים בהוצאות לעניני רווחה יכול שתקנות לפי סימן זה יקבעו הוראות לשיתופם בניהול ההסדרים לפי התקנות.
- (ב) לא תידרש השתתפות בהוצאות מן העובדים במפעל אלא לשם הספקת טובות הנאה נוספות או מיוחדות שלדעת השר אין זה סביר לדרוש מן המעביד שיספק אותן לבדו, ואלא אם לפחות שני שלישים של העובדים הנוגעים בדבר שבאותו מפעל הסכימו לכך לאחר שנתבררה דעתם באופן שנקבע.

פרק ה' – הוראות מיוחדות לענין בריאות, בטיחות ורווחה

סימן א': אבק ואדים

154. סילוק אבק ואדים

- (א) אם בקשר לתהליך פלוני נפלטים אבק, אדים או זיהום אחר שמחמת מהותם וכמותם עלולים הם לפגוע בעובדים או להטרידם, או נפלט אבק כלשהו בכמות ניכרת, יינקטו כל האמצעים הדרושים כדי להגן על העובדים מפני נשימת האבק, האדים או הזיהום האחר ולמנוע הצטברותם בחדר עבודה.
- (ב) נוסף לאמור בסעיף קטן (א), אם מהות התהליך מאפשר זאת יותקנו ויקויימו התקני פליטה בסמוך ככל האפשר לנקודת ההתהוות של האבק, האד(ם) או הזיהום האחר, למניעת חדירתו לאויר של חדר עבודה.

155. מנוע שריפה פנימית

- לא ישתמשו במנוע שריפה פנימית נייח אלא אם נעשו שתי אלה:
- (1) הותקן מוביל גזי פליטה להוצאתם מן המנוע אל האויר החפשי;
 - (2) המנוע – זולת אם מפעילים אותו לצורך ניסוי - הובדל במחיצות מכל חדר עבודה או מחלק של חדר עבודה, שיש בו עובדים שאינם מטפלים במנוע, הבדלה המונעת חדירת אדים מזיקים ממנו לאויר של החדר או של החלק כאמור.

סימן ב': הוראות בדבר אכילה ושהיה

156. הגדרה

- "תהליך מסוכן לבריאות", לענין סימן זה –
- (1) שימוש בעופרת, בזרניך או בחומר רעיל אחר;
 - (2) תהליך או עבודה שבהם נפליטים אבק או אדים העלולים לפגוע באדם.

157. חדר שאסור לאכול בו

- (א) חדר שמבוצע בו תהליך מסוכן לבריאות לא (ורשה אדם להישאר בו במשך ההפסקות הנתונות לו לאכילה או למנוחה, למעט הפסקות הנתונות תוך כדי עבודה רצופה.
- (ב) חדר שמבוצע בו תהליך מסוכן לבריאות, לא יורשה אדם לאכול, לשתות או לעשן בו.

158. מקום לאכילה

בכל מפעל שמבוצע בו תהליך מסוכן לבריאות יועמד לרשות העובדים מקום מתאים לאכילת ארוחותיהם, ובו שולחנות וכסאות במספר מספיק.

159. תקנות

השר רשאי להרחיב בתקנות את ההוראות של סעיפים 157 ו-158 או מקצתן על חדרים שבהם מבוצע תהליך פלוני אם נראה לו כי, מחמת מהותו של אותו תהליך, יהא הדבר פוגע בבריאות או בלתי רצוי מבחינה אחרת אם יאכלו ארוחות בחדר כאמור או ישארו בו במשך ההפסקות הנתונות לאכילה או למנוחה.

סימן ג': הגנה על עינים

160. תקנות להגנה על עינים

השר רשאי לקבוע כי תהליך פלוני גורר סיכון מיוחד של פגיעה בעינים על ידי חלקיקים או רסיסים הניתזים תוך התהליך, וכי יסופקו משקפי מגן נאותים או סוככים יעילים, בהתאם להוראות שקבע, כדי להגן על עיני העובדים בתהליך;

סימן ד': ייצור גפרורים

161. איסור ייצור בזרחן

לא ישתמש אדם לייצור גפרורים בחומר המכונה כרגיל בשם זרחן לבן או זרחן צהוב.

סימן ה': לחות בתהליך טקסטיל

162. תחולה

הוראות סימן זה יחולו במפעל שבו מעלים לחות אטמוספירית באופן מלאכותי בהפחת קיטוי או באמצעי אחר אגב תהליך שב(ייצור טקסטיל).

163. הודעה

לפני שמעלים לראשונה לחות מלאכותית במפעל או עם העלאתה, ימציא תופש המפעל הודעה על כך בכתב למפקח האזורי.

164. הוראות

מפעל שאין לגביו תקנות לפי פקודה זו בדבר לחות, יחולו עליו הוראות התוספת.

סימן ו': חדרים שבקומת מרתף

165. הגדרה

"חדר שבקומת מרתף", לענין סימן זה – חדר שבכולו או בחלקו מחצית גבהו מהרצפה עד התקרה, או יותר ממחציתו, היא מתחת לפני המדרכה של הרחוב הגובל את החדר או מתחת לפני הקרקע הגובלת אותו או הקרובה ביותר אליו.

166. חובת אישור לעבודה במרתף

חדר שבקומת מרתף שבנייתו הושלמה אחרי ד' בטבת תשכ"ג (31 בדצמבר 1962), לא תיעשה בו עבודה אלא אם אישר המפקח האזורי בכתב שהחדר מתאים לייעודו מבחינת הבטיחות והגיהות בעבודה.

167. סמכות לפסול מרתף ישן

(א) חדר שבקומת מרתף שבנייתו הושלמה לפני ה' בטבת תשכ"ג (1 בינואר 1963), לא תיעשה בו עבודה אם המפקח האזורי קבע בתעודה שאינו מתאים למטרתו בגלל המבנה, הגובה, התאורה או האיוורור או מטעמי גיהות או מפני שלא

הותקן בו מימלט נאות למקרה של דליקה, זולת אם החדר משמש רק להחסנה או למטרה שהשר הוציא אותה בתקנות מכלל הוראות סעיף זה.

(ב) היה החדר בשימוש למעשה בעת מתן התעודה כאמור, יתלה המפקח את תוקף התעודה לתקופה שיראה אותה סבירה, כדי לאפשר לתופש החדר לעשותו מתאים או להשיג לו תחליף.

168. החלטת בית הדין האזורי לעבודה

נפגע התופש על ידי החלטת המפקח האזורי לפי סעיף 167 לגבי חדר שבשימוש למעשה, רשאי הוא, תוך עשרים ואחד (ום) מיום שנודע לו על התעודה, לערער בדרך תובענה לפני בית הדין האזורי לעבודה; כל עוד לא ניתן פסק-דין סופי לא יראו כאילו הופרה הוראה של סימן זה לגבי החדר הנדון בתובענה,

169. ביטול התעודה

המפקח האזורי רשאי לבטל אישור לפי סעיף 166 או תעודה לפי סעיף 167, אם לדעתו חלו בחדר שינויים העושים אותו מתאים לייעודו, או לא מתאים לייעודו, הכל לפי הענין.

סימן ז': מכבסות

170. ויסות חום וסילוק קיטור

במכבסה יינקטו אמצעים יעילים, על-ידי מאוורר או באופן אחר, לווסת את מידת החום בכל חדר גיהוץ ולסלק את הקיטור בכל חדר כביסה.

171. הגנה מפני חום תנורים

בטל.

סימן ח': משקל משאות

172. תקנות בדבר הרמת משקל יתר

(א) השר רשאי להתקין תקנות הקובעות את המשקל המקסימלי של משאות שעובדים במפעלים או במקומות עבודה אחרים ירימו, ישאו או יניעו.

(ב) בתקנות אלה יכול שייקבעו משקלים שונים לנסיבות שונות ויכול שיתייחסו לעובדים בדרך כלל, לסוג פלוני של עובדים או לעובדים בסוג או הגדר פלוני של מפעלים או מקומות עבודה אחרים או בתהליך פלוני.

סימן ט': תקנות בטיחות ובריאות

173. תקנות בטיחות ובריאות

(א) סבור השר כי ייצור, מכונות, מיתקן, ציוד, חומר, תהליך, מעשה או מחדל הנהוגים במפעל או במקום עבודה פלוני אף אם אינו מפעל כמשמעותו בסימן א' של פרק א', עלולים לגרום חבלת גוף - רשאי הוא להתקין תקנות בדבר בטיחות וגיהות בעבודה כפי שייראה לו למניעת הסכנה כאמור, אלא שבדבר השימוש בחומר הדברה בחקלאות לא יתקין תקנות בלי הסכמת שר החקלאות ושר הבריאות.

(ב) בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר, בין השאר –

(1) לאסור עבודות עובדים או סוג עובדים פלוני בקשר לייצור, למכונות, לציוד, לתהליך או לעבודת כפיים מהגדר פלוני, וכן לשנות או להגביל את שעות עבודתם;

(2) לאסור, להגביל או להסדיר את השימוש בחומר או תהליך;

(3) לשנות או להרחיב כל הוראה מהוראות פרקים ב' ו-ג' ופרק זה, המטילה דרישה בענין בריאות או בטיחות.

(ג) תקנות לפי סעיף זה יכול ש(היו כלליות או לסוגים, או מיוחדות למפעל או למקום עבודה אחר, ויכול שיטילו חובות על תופש מפעל, בעל מפעל, עובדים ובני אדם אחרים.

174. מקום עבודה בחזקת מפעל

מקום עבודה שחלות עליו תקנות שהותקנו לפי סימן זה, רואים אותו כמפעל לענין סעיף 200 אם הוטלה חובת ניהול פנקס או רישומים אחרים, ולענין סעיפים 201 עד 204 ו-212 ופרק ט'.

פרק ו' – תחולות והרחבות מיוחדות

סימן א': חלק מבנין שהוא מפעל נפרד

175. אחריות בעל הבנין

(א) הושכר חלק מבנין כמפעל נפרד יחולו הוראות סעיף זה.

(ב) ההוראות המנויות להלן יחולו על כל חלק מהבנין המשמש לצרכי המפעל אבל אינו כלול בו, ובעל הבנין יהיה אחראי להפרתן:

(1) הוראות פרק ב', סימן א': נקיון וצביעה;

(2) הוראות פרק ב', סימן ג': לענין תאורה,

- (3) הוראות פרק ג', סימן א', לענין מניעים ראשיים וממסרת, סימן ד', משטחים, מדרגות וסולמות, וסימן ה':
- (4) הוראות פרק ג' סימנים י' וי"ד, לענין דודי קיטור.
- (ג) בעל הבנין יהיה אחראי ביחס למפעל, במקום התופש, לכל הפרה של הוראות אלה:
- (1) הוראות בפרק ב', סימן ה': נוחיות, אלא שלענין נקיון יהיה הוא אחראי רק כאשר השימוש בהן משותף לשוכרים אחדים;
- (2) הוראות פרק ג', סימן ה': מעליות, וסימנים י' וי"ד, לענין דודי קיטור, הכל במידה שהן מתייחסות לענינים שבשליטתו של בעל הבנין;
- (3) הוראות פרק ג', סימן ט"ו: הסדרי בטיחות לשעת דליקה, וסימן ט"ז: מימלטים מדליקה, הכל במידה שהן מתייחסות לענינים שבשליטתו של בעל הבנין, ולענינים אלה יראו את המפעל כאילו הוא כולל כל חלק מהבנין המשמש לצרכיו.

סימן ב' – בטל

.176. בטל.

.177. בטל.

.178. בטל.

סימן ג': תחנות חשמל

.179. הגדרות

בסימן זה –

"חשמלי" – אנרגיה חשמלית;

"ייצור חשמל או בקרתו" . תהליך או פעולה של ייצור חשמל, השנאתו או המרתו, או מיתוג חשמל, בקרתו או ויסותו בדרך אחרת;

"הספקה" – הספקת חשמל דרך עסק, או הספקת חשמל לצרכי עסק של תחבורה, תעשייה או מסחר, או לצרכי בנין ציבורי או מוסד ציבורי, או לרחובות או מקומות ציבוריים אחרים.

180. תחולת הפקודה על תחנות חשמל וקווי חשמל

(א) חצרים שבהם מבוצע ייצור חשמל או בקרתו לשם הספקה וכרגיל עובדים בהם בני אדם יחולו עליהם כל הוראות פקודה זו כאילו היו מפעל וכאילו מעבידו של העובד בהם בייצור חשמל או בקרתו, או בקשר לכך, היה תופשו של מפעל.

(ב) חצרים שבהם מבוצע ייצור חשמל או בקרתו לשם הספקה וכרגיל איך בני אדם עובדים בהם, אולם הם מרווחים עד כדי שאדם יכול להיכנס לתוכם כשמותקנים בהם המכונות, המיתקנים או הציוד – יחולו עליהם ההוראות המנויות להלן כאילו היו מפעל וכאילו מעבידו של העובד בהם בייצור חשמל או בקרתו, או בקשר לכך, היה תופשו של מפעל;

(ג) דין קווי חשמל של רשת חשמל ארצית כדיך חצרים כאמור בסעיף קטן (ב).

(1) הוראות פרק א', סימן א', פרשנות;

(2) הוראות פרק ה', סימן ט', תקנות בטיחות ובריאות;

(3) הוראות פרק ח': ביצוע;

(4) הוראות פרק ט', עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

181. הרחבת התחולה בתקנות

השר רשאי בתקנות להחיל כל הוראה מן ההוראות המנויות בסעיף 180(ב) על מכונות, מיתקנים או ציוד, המשמשים, במקום שאינו בגדר החצרים המפורטים בסעיף 180, בייצור חשמל או בקרתו לשם הספקה, כאילו היו מכונות, מיתקנים או ציוד במפעל וכאילו היה מעבידו של כל עובד בקשר לשימוש כאמור תופש של מפעל.

182. סייג לתחולה

סעיף 180 לא יחול, אלא במידה שהורה על כך השר בתקנות, על חצרים שבהם מבוצע ייצור חשמל או בקרתו לתכלית הישירה השל הפעלת מנוע חשמלי או כל מכשיר הצורך חשמל לתאורה, לחימום, לשידור או לקליטה של הודעות או תשדורות או למטרות אחרות כיוצא באלה.

183. שמירת התחולה

לענין הגדרת מפעל בסימך אי של פרק א' לא יראו חשמל כמצרך, אולם זולת זאת לא ישפיע האמור בסימן זה על תחולת פקודה זו על מפעל כמשמעותו בהגדרה האמורה.

סימן ג'-1: סדנאות במוסדות חינוך

183א תחולת הפקודה על סדנאות במוסדות חינוך

- (א) הוראות פקודה זו המפורטות להלן יחולו, בתיאומים הדרושים לפי הענין, על סדנאות בבתי ספר ובמוסדות לחינוך או להכשרה חקלאיים, ימיים או מקצועיים כאילו היו מפעל:
- (1) הוראות פרק א': פרשנות ותחולה;
 - (2) הוראות פרק ב': בריאות;
 - (3) הוראות פרק ג', בטיחות;
 - (4) הוראות פרק ד': רווחה לעובדים;
 - (5) הוראות פרק ה', סימן א', אבק ואדים, סימן ב', הוראות בדבר ג': הגנה על עיניים, וסימן ט', תקנות בטיחות ובריאות;
 - (6) הוראות פרק ח': ביצוע;
 - (7) הוראות פרק ט': עבירות, עונשין והליכים משפטיים.
- (ב) שר העבודה יקבע, בצו באישור ועדת העבודה של הכנסת, בדרך כלל או לסוגי סדנאות או מוסדות, את מועד תחילתן של הוראות סעיף קטן (א);

סימן ד': מוסדות

184. תחולה הפקודה במוסד צדקה וכו'

- (א) חצרים שהם חלק ממוסד של צדקה או ממוסד לתיקון עבריינים, ומבוצעת בהם עבודת כפיים בעשיית מצריכים שאינם מיועדים לשימוש במוסד או עבודה כרוכה בכך, אך אין החצרים מפעל, יחולו בכל זאת הוראות פקודה זו על חצרים אלה כאילו היו מפעל והאדם שיש לו שליטה על המוסד היה תופשן.
- (ב) "עשיית מצרכים", לענין סעיף זה – לרבות שינויים, תיקונים, עיטורם, גימורם, רחיצתם, ניקוים או הכשרתם למכירה.

סימן ה': נמלים

185. תחולת הפקודה בשטח נמל

- (א) רציף, מיגשה או מספן, לרבות קו פסים או שלוחה שלו המשמשם בקשר אליהם ולצרכיהם, יחולו עליהם ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב) כאילו היו מפעל וכאילו האדם שלמעשה משתמש או תופש בהם או בחצרים שבתוכם המהווים חלק מהם היה תופשו של מפעל, אולם לענין ההוראות האמורות בפסקה (2) יהיה בעל דוד הקיטור, ולא התופש כאמור אחראי להפרתן.
- (ב) ואלה ההוראות החלות כאמור:
- (1) הוראות פרק א', סימן א': פרשנות;
 - (2) הוראות פרק ג', סימנים י" וי"ד, לענין דודי קיטור;
 - (3) הוראות פרק ד', סימן ו': תקנות לענין רווחה לעובדים;
 - (4) הוראות פרק ה', סימן ט': תקנות בטיחות ובריאות;

- (5) הוראות פרק ו', סימן א': חלק מבנין שהוא מפעל נפרד, בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות;
- (6) הוראות פרק ז', סימן ב', תקצירים ותעודות, וסימן ג': פנקס המפעל, הכל בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות;
- (7) הוראות פרק ז', סימן ד': חובותיהם של עובדים, וסימן ה': איסור ניכויים משכר;
- (8) הוראות פרק ח', ביצוע;
- (9) הוראות פרק ט': עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

186. תחולת הפקודה על טעינת אניות, פריקתן וציודן בפחם

- (א) תהליכי טעינת אניה, פריקתה וציודה בפחם, בכל נמל, מספן או תעלה, וכן מכוונות, מיתקנים או ציוד המשמשים באותם תהליכים, לרבות כבש או סולם המשמשים לאדם העובד בתהליכים האמורים, יחולו עליהם ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב) כאילו בוצעו התהליכים במפעל, כאילו המכוונות, המיתקנים או הציוד כאמור היו במפעל וכאילו האדם המבצע את התהליכים היה תופשו של מפעל, אולם לענין ההוראות האמורות בפסקה (1) יהיה בעל דוד הקיטור, ולא התופש כאמור, אחראי להפרתן.
- (ב) ואלה ההוראות החלות כאמור:
- (1) הוראות פרק ג', סימנים י' וי"ד, לענין דודי קיטור, פרט לדוד קיטור הנמצא באניה והוא רכושו של בעל האניה;
- (2) הוראות פרק ה', סימן ט' תקנות בטיחות ובריאות;
- (3) הוראות פרק ז', סימן ב': תקצירים ותעודות, וסימן ג', פנקס המפעל, הכל בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות;
- (4) הוראות פרק ז', סימן ד': חובותיהם של עובדים, וסימן ה': איסור ניכויים משכר;
- (5) הוראות פרק ח', ביצוע;
- (6) הוראות פרק ט', עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

סימן ו': מחסנים

187. תחולת הפקודה על מחסנים

- (א) מחסן שאינו חלק ממפעל ואשר בו או לצרכיו משתמשים בכוח מכני, וכן מחסן השייך לבעל רציף, מיגשה או מספן או לנאמנים או לממונים עליהם, יחולו עליו ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב) כאילו היה מפעל וכאילו האדם שלמעשה משתמש או תופש בו או בחצרים המהווים חלק ממנו היה תופשו של

- מפעל, אולם לענין ההוראות האמורות בפסקה (3) יהיה בעלי דוד הקיטור, ולא התופש כאמור, אחראי להפרתן.
- (ב) ואלה ההוראות החלות כאמור :
- (1) הוראות פרק א', סימן א' : פרשנות ;
 - (2) הוראות פרק ג', סימן א' : מכונות בדרך כלל, סימן ב' : מבנה של מכונות ומסחר בהן, סימן ד', משטחים, מדרגות וסולמות, סימן ה' : שרשראות, חבלים ואבזרי הרמה, וסימן ז', מכונות הרמה ;
 - (3) הוראות פרק ג', סימנים י" וי"ד, לענין דודי קיטור ;
 - (4) הוראות פרק ד', סימן ו' : תקנות לענין רווחה לעובדים ;
 - (5) הוראות פרק ה', סימן ט' : תקנות בטיחות ובריאות ;
 - (6) הוראות פרק ו', סימן א' : חלק מבנין שהוא מפעל נפרד, בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות ;
 - (7) הוראות פרק ז', סימן ב', תקצירים ותעודות, וסימן ג', פנקס המפעל, הכל בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות ;
 - (8) הוראות פרק ז', סימן ד' : חובותיהם של עובדים, וסימן ה' : איסור ניכויים משכר ;
 - (9) הוראות פרק ח' : ביצוע ;
 - (10) הוראות פרק ט', עבירות, עונשן והליכים משפטיים.

סימן ז' : אניות

188. הגדרה

"בניית אניה, קיומה ותיקונה", בסימן זה – כל עבודה –

- (1) בבניית אניה, בנייתה מחדש, תיקונה, כילולה מחדש, צביעתה וגימורה ;
- (2) בפירוק אניה ;
- (3) בהסרת אבנית של דוד קיטור באניה או בקילופו או בניקויו של דוד כאמור, לרבות תאי שריפה ותאי עשן של הדוד ;
- (4) בניקוי של מכלים לשמן, דלק או של שיפוליים שבאניה ;
- (5) בניקוי מכלים או מחסנים באניה שהשתמשו בהם לאחרונה להובלת כפס גלמי או דלק נוזל אחר מכל סוג שהוא או כל חומר שנקבע כחומר מסוכן.

189. תחולת הפקודה על בניה ותיקון של אניות

- (א) בניית אניה, קיומה ותיקונה, המבוצעים בנמל או במספן, יחולו עליהם ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב), ולענין ההוראות האמורות יראו את האניה כמפעל ואת הנוטל עליו את הפעולה כאמור יראו כתופשו של מפעל ;
- (ב) ואלה ההוראות החלות כאמור :

- (1) הוראות פרק א', סימן א': פרשנות ;
- (2) הוראות פרק ד', סימן ו': תקנות לענין רווחה לעובדים ;
- (3) הוראות פרק ה', סימן ט': תקנות בטיחות ובריאות ;
- (4) הוראות פרק ז', סימן ג': פנקס המפעל, סימן ד', חובותיהם של עובדים, וסימן ה', איסור ניכויים משכר ;
- (5) הוראות פרק ח': ביצוע ;
- (6) הוראות פרק ט', עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

190. סייג לתחולה

שום דבר האמור בפקודה זו לא יחול על בניית אניה, קיומה ותיקונה המבוצעים על ידי רב חובל או צוות של אניה או המבוצעים באניה כשהיא בהפלגת מבחן.

סימן ח': בניה ובניה הנדסית

191. תחולת הפקודה על בניה ובניה הנדסית

(א) בניה ובניה הנדסית המבוצעות דרך משלח-יד או עסק או לצורך עסק תעשייתי או מסחרי, לרבות השימוש בקו פסים או שלוחה שלו לבניה או לבניה הנדסית ולצרכיהן, וכן בניה שאינה תיקון או קיום בלבד אף אם אינה דרך משלח-יד או עסק - יחולו עליהן ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב), בהתאמות ובשינויים שנקבעו, כאילו המקום שבו בוצעו הפעולות האמורות הוא מפעל וכאילו מי שנטל עליו את ביצוען (להלן – המבצע) הוא תופשו של מפעל.

(ב) ואלה ההוראות החלות כאמור :

- (1) הוראות פרק א', סימן א': פרשנות ;
- (2) הוראות פרק ב', סימן ה': נוחיות ;
- (3) הוראות פרק ג' סימן ו': שרשרות חבלים ואבזרי הרמה, וסימן ז': מכוונות הרמה ;
- (3א) הוראות פרק ג' סימנים ו', י"א, י"ג ו-י"ד, לענין מתקני לחץ ;
- (4) הוראות פרק ד', סימן ו': תקנות לענין רווחה לעובדים ;
- (5) הוראות פרק ה', סימן ט': תקנות בטיחות ובריאות ;
- (6) הוראות פרק ז', סימן ב', תקצירים ותעודות, סימן ג': פנקס המפעל, סימן ד': חובותיהם של עובדים, וסימן ה': איסור ניכויים משכר ;
- (7) הוראות פרק ח', ביצוע ;
- (8) הוראות פרק ט': עבירות, עונשין והליכים משפטיים ;

192. הודעה למפקח

(א) המבצע בניה או בניה הנדסית שעליהן חלה פקודה זו ימציא למפקח האזורי לא יאוחר משבעה ימים לאחר התחלתן הודעה בכתב המציינת את הפרטים הבאים :

- (1) שם המבצע ומען הדואר שלו ;
 - (2) מקומה ומהותה של הבניה או הבניה ההנדסית ;
 - (3) אם ישתמשו במנועים, ואם כן - באיזה סוג ;
 - (4) פרטים אחרים שנקבעו ;
- (ב) חובת ההודעה האמורה לא תחול כאשר יש למבצע יסוד סביר להניח שהבניה או הבניה ההנדסית תושלם תוך פחות מששה שבועות ;
- (ג) המבצע בניה או בניה הנדסית במקום שכבר נעשית בו אותה שעה פעולה כאמור לא יידרש להמציא הודעה נוספת אם כבר ניתנה הודעה על הפעולה הנעשית.

193. סייג לתקנות בטיחות בבניה הנדסית

- (א) תקנות לפי סעיף 191(ב) (5) אין כוחן לפגוע –
- (1) בעיצובו של מבנה הנדסי ;
 - (2) בשימוש בשיטת ביצוע לבניה הנדסית שנקבעה על ידי מהנדס, ובלבד שהשיטה אינה מנוגדת לבטיחות המבנה או לבטיחות העובדים.
- (ב) "נקבע על ידי מהנדס", בסעיף זה – נקבע ידי המהנדס היועץ או המהנדס הממונה על הבניה ההנדסית, במיפרט, בתכניות חתומות או בהוראות בכתב ;

סימן ט': מעלית או מיתקן לחץ בחצרים שאינם מפעל

194. תחולת הפקודה על מעליות ומיתקני לחץ בחצרים שאינם מפעל

(א) חצרים שאינם חלק ממפעל ומשתמשים בהם במעלית או במיתקן לחץ, יחולו עליהם ההוראות המנויות בסעיף קטן (ב) כאילו היו מפעל וכאילו היה האדם המשתמש בחצרים או תופש אותם למעשה תופש המפעל, אולם לענין ההוראות האמורות בפסקאות (3) ו-(4) יהיה בעל המעלית או מיתקן הלחץ, ולא התופש כאמור, אחראי להפרתן במידה שהן מתייחסות לדברים שבשליטתו.

- (ב) ואלה ההוראות החלות כאמור :
- (1) הוראות פרק א', סימן א' : פרשנות ;
 - (2) הוראות פרק ג', סימן א' : מכונות בדרך כלל, וסימן ב' : מבנה של מכונות ומסחר בהן ;
 - (3) הוראות פרק ג', סימן ה' : מעליות ;
 - (4) הוראות פרק ג', סימנים ח', י"א, י"ג ו-י"ד, לענין מיתקני לחץ ;

- (5) הוראות פרק ו', סימן א': חלק מבנין שהוא מפעל נפרד, בכפוף לשינויים שעשה השר בתקנות;
- (6) הוראות פרק ז', סימן ג', פנקס המפעל, וסימן ד';
- (7) הוראות פרק ח', ביצוע;
- (8) הוראות פרק ט': עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

פרק ז' – שונות

סימן א': פתיחת מפעל

195. הודעה על פתיחת מפעל או תפישתו

- (א) לא יתחיל אדם לתפוש חצרים כמפעל ולא יתחיל להשתמש בחצרים כמפעל אלא אם נמסרה, ופחות עשרה ימים מיאש, הודעה בכתב למפקח האזורי או אם התיר המפקח בכתב לתפוש או להשתמש כאמור לפי תום עשרת הימים.
- (ב) הועבר המפעל אל האדם מידי אחר ולא חל שינוי במהות פעולתו, רשאי האדם להתחיל לתפוש אותו לפני תום עשרה ימים למסירת ההודעה או אף לפני מסירת הודעה, ובלבד שתימסר תוך חודש לאחר ההעברה.
- (ג) הודעה לפי סעיף זה תציין את שם התופש, מען המפעל, מהות המפעל וכל פרט נוסף שנקבע.

סימן ב': תקצירים ותעודות

196. הצגת תקצירים ותעודות

- (א) בכניסות הראשיות של מפעל, שדרכן נכנסים עובדים, יהיו מוצגות התעודות המנויות להלן, ואם נקבע טופס לתעודה – יוצג הטופס,
- (1) תקציר פקודה זו שנקבע;
- (2) הודעה על מען לשכתו של המפקח האזורי;
- (3) כל הודעה או תעודה שפקודה זו מחייבת להציג במפעל;
- (ב) מפקח רשאי להורות שתעודה מן התעודות האמורות תוצג באותם המקומות במפעל שהוא יורה עליהם בין בנוסף להצגה בכניסות הראשיות ובין במקומה.
- (ג) במפעל יוצגו תקציר שנקבע של כל התקנות החלות אותה שעה במפעל, או עותק מודפס של התקנות.
- (ד) כל התעודות ועותקי התקנות האמורים – מקומם, אותיותיהם ושפתם, עברית או ערבית, יהיו כך שהעובדים במפעל יוכלו לקרוא אותם בקלות.
- (ה) לגבי בניה ובניה הנדסית יראו את ההוראות המחייבות להציג במפעל תקציר של פקודה זו או של תקנות או עותק מודפס של תקנות, כפי שנקבע, כאילו

נתמלאו, אם התקציר או התקנות האמורים מוצגים בכל חצר, סדנה ומשרד של המבצע, שבהם מבקר(ם) העובד(ם) אצלו באותן פעולות, ובמצב שיוכלו לקרוא אותם בקלות.

197. מסירת עותק התקנות

תופש המפעל יתן עותק מודפס של כל התקנות החלות אותה שעה במפעל לכל אדם שהן נוגעות לו, אם ביקש זאת.

סימן ג': פנקס המפעל

198. פנקס המפעל

- (א) למפעל ינוהל פנקס בטופס שנקבע, בעברית או בערבית, וייעשו בו אלה:
- (1) יירשמו הפרטים שנקבעו בנוגע לסיווד וצביעה במפעל;
 - (2) יירשמו הפרטים שנקבעו בנוגע לכל תאונה או מחלת מקצוע שאירעו במפעל ויש חובה להודיע עליהן למפקח האזורי בהתאם לפקודת התאונות ומחלות המקצוע (הודעה), 1945;
 - (3) יירשמו פרטים המראים כל פטור שניתן למפעל ותופש המפעל פועל בהסתמך עליו;
 - (4) יצורפו התסקירים והתעודות שיש לצרפם אליו לפי הוראה אחרת של פקודה זו ויירשמו הפרטים שלפי הוראה כאמור יש לרשום אותם בו,
 - (5) עניינים אחרים שנקבעו.
- (ב) פנקס המפעל יוחזק בתוך המפעל או במקום מחוץ למפעל שאושר לכך על ידי המפקח האזורי, ולענין בניה ובניה הנדסית מותר להחזיקו במשרדו של המבצע.

199. פנקס המפעל למקומות הנחשבים כמפעל

- (א) לענין רציף, מיגשה, מספן, מחסן, בניה ובניה הנדסית, כל אדם שרואים אותו כתופש של מפעל חייב לנהל פנקס מפעל ביחס לעובדים אצלו ולענין הוראות פקודה זו שעליו למלא לפי סעיפים 185, 187 או 191.
- (ב) חצרים שבהם נמצאים בשימוש מעלית או מיתקן לחץ, כל אדם המשתמש בהם או תופש אותם למעשה חייב לנהל פנקס מפעל לענין הוראות פקודה זו שעליו למלא לפי סעיף 194.
- (ג) פנקס מפעל המנוהל בהתאם לסעיף זה יירשמו בו פרטים ויצורפו אליו תסקירים מן האמורים בסעיף 198 השייכים לענין ושצויינו בהוראות שבגוף הפנקס.

200. שמירה פנקסים ורשומות

פנקס המפעל וכל פנקס או רשומה אחרים המנוהלים לפי פקודה זו יש לשמרם ולהחזיקם פתוחים לעיון מפקח במשך שנתנים לפחות, או תקופה אחרת שנקבעה לסוג או להגדרת פלוני של פנקס או רשומה, מיום הרישום האחרון בהם.

סימן ד': חובותיהם של עובדים

201. תחולה

הוראות סימן זה יחייבו כל עובד במפעל או במקום אחר שעליו חלות הוראות פקודה זו.

202. איסור מעשה העלול לסכן

עובד לא יעשה במזיד ובלי סיבה סבירה דבר העלול לסכן את עצמו או את זולתו.

203. איסור לפגוע בהתקנים

עובד לא יפגע ולא ישתמש לרעה במזיד בכל אמצעי, התקן, נוחות אי דבר אחר שסופקו או הותקנו לפי פקודה זו להבטחת בריאותם, בטיחותם או רווחתם של העובדים.

204. חובה להשתמש בהתקנים

סופק או הותקן לשימוש של עובד, לפי פקודה זו, אמצעי או התקן להבטחת בריאותו או בטיחותו, חובה עליו להשתמש בהם.

סימן ה': איסור ניכויים משכר

205. **איסור ניכויים משכר**

דבר שתופש מפעל חייב לעשותו, לספקו או להתקינו לפי פקודה זו, לא ינכה בשל כך מתשלום שהתחייב לשלם לעובד ולא יקבל מעובד תשלום בשל כך ולא יניח לאדם העובד אצלו לקבל מעובד תשלום כאמור, אלא אם יש לפי פקודה זו הוראה מפורשת אחרת בענין זה.

סימן ו': מצרכים שייבואם אסור

206. **גפרורים בזרחן**

אסור לייבא גפרורים שנעשו בחומר המכונה כרגיל בשם זרחן לבן או זרחן צהוב.

207. **מצרכים מחמרים האסורים בשימוש**

נאסר בתקנות לפי פקודה זו שימוש בחומר פלוני או ביצוע תהליך פלוני, רשאי השר לאסור בתקנות את ייבואם של מצרכים שהחומר או התהליך שימש בייצורם;

208. **מסחר במצרך שייבואו אסור**

לא ימכור אדם, לא יציע ולא יציג למכירה ולא יחזיק לשם מכירה מצרך שייבואו נאסר בסימן זה או לפיו.

פרק ח': ביצוע

209. **סמכויות מפקח**

למפקח יהיו הסמכויות המנויות להלן וכל סמכות אחרת הדרושות לביצוע פקודה זו:

- (1) להיכנס ולעשות בקורת ובדיקות ביום או בלילה, במפעל או בכל חלק ממנו אם יש לו סיבה סבירה להניח שהוא מפעל;
- (2) להיכנס ולעשות בקורת ובדיקות ביום –
 - (א) בכל מקום שיש לו סיבה סבירה להניח שהוא מפעל;
 - (ב) בכל חלק של בכין שמפעל נמצא בו, אם יש לו סיבה סבירה להניח ששם נמצאים בשימוש או מאוחסנים חמרים דליקים ביותר או נפיצים;
- (3) להביא עמו שוטר, אם יש לו סיבה סבירה לחשוש להפרעה רצינית בביצוע תפקידו;
- (4) לדרוש להציג לפניו פנקסים, הודעות ותעודות המנוהלים או מוחזקים לפי פקודה זו, לעיין בהם, לבדקם ולהעתיק מהם;

- (5) לעשות חקירה ובדיקה ככל הדרוש כדי לוודא אם נתמלאו הוראות פקודה זו לגבי מפעל ולגבי כל העובד בו ;
- (6) לדרוש מכל אדם שהוא מוצא במפעל את הידיעות שיש בידו ליתן בדבר זהותו של תופש המפעל.
- (7) לחקור, לעניינים שלפי פקודה זו, בין לבדו ובין בפני אדם אחר, כפי שיראה לנכון, כל אדם שהוא מוצא במפעל או אדם שיש לי סיבה סבירה להוכיח שהוא עובד במפעל, או שהיה עובד בו תוך שלושת החודשים שקדמו לחקירה, ולדרוש ממנו להיחקר כאמור ולחתום על הצהרה בדבר אמיתות הדברים שעליהם הוא נחקר ; אולם לא יידרש אדם לפי הוראה זו להשיב על שאלה או לתת עדות העלולה להפלילו.

210. סמכות עניינים רפואיים

- (א) מפקח שהוא רופא רשאי לבצע בדיקות רפואיות הדרושות לענין תפקידיו לפי פקודה זו ;
- (ב) כל מפקח רשאי להביא עמו למפעל רופא לשם ייעוץ בעניינים רפואיים.

211. נטילת דוגמאות לאנליזה

- (א) מפקח רשאי בכל עת ליטול לאנליזה דוגמאות מספיקות של החמרים המפורשים להלן, ובלבד שהודיע על כך תחילה לתופש המפעל או – אם אין להשיגו בנקל – למנהל עבודה או לאדם אחראי אחר במפעל (להלן בסעיף זה – התופש או שלוחו):
- (1) חומר שבשימוש או המיועד לשימוש במפעל, המעלה על דעתו חשד של הפרת תקנה לפי פרק הי או העלול לדעתו לגרום חבלת גוף לעובדים ;
- (2) חומר שבשימוש בייצור גפרורים או שעורבב לשימוש כאמור.
- (ב) בשעת נטילת דוגמה רשאי התופש או שלוחו, לאחר שהמציא את ההתקנים הנחוצים, לדרוש מהמפקח שיחלק את הדוגמה לשלוש מנות, יסמן ויחתום או יקשור במהודק כל אחת מהן לפי מהותה, ויעשה בהן כך :
- (1) ימסור מנה אחת לתופש או לשלוחו ;
- (2) ישמור מנה אחת להשוואה בעתיד ;
- (3) יגיש מנה אחת לעושה האנליזה.
- (ג) אנליזה לפי סעיף זה תיעשה בידי מי ששר העבודה הסמיך אותו לכך, אולם לגבי מפעל שבמערכת הבטחון היא תיעשה בידי אדם שאישר לכך שר הבטחון או בידי מי שאותו אדם הסמיכו לכך ;
- (ד) תעודה הנחזית כתעודה שניתנה על-ידי מי שהוסמך או אושר לפי סעיף קטן (ג) בדבר תוצאת אנליזה לפי סעיף זה, תהיה קבילה בכל משפט לפי פקודה זו

לראיה על הדברים האמורים בה, אולם כל צד רשאי לדרוש שמי שעשה את האנליזה ייקרא להעיד.

(ה) לא יפרסם אדם את תוצאותיה של אנליזה שנעשתה לפי סעיף זה, ולא יגלה אותן לאדם שאינו מסומך לקבלן.

(ו) מפקח רשאי ליטול דוגמה של חומר גלמי, או של חומר או חפץ מעובדים, לאחר שהודיע על כך לתופש או לשולחו, וכן רשאי הוא לצלם כל חומר, מיתקן, מכונה או תהליך עבודה; אולם שר הבטחון או אדם שאישר לכך רשאי לאסור נטילת דוגמה או צילום כאמור אם ראו מניעה לכך מטעמי בטחון.

212. החובה להמציא אמצעים לביקורת

תופש מפעל, שלוחיו ועובדיו יספקו את האמצעים שדרש מפקח כנחוצים לאפשר כניסה, בקורת, בדיקה, חקירה, נטילת דוגמאות או פעולה אחרת לשם שימוש בסמכויותיו לפי פקודה זו לגבי אותו מפעל.

213. החובה להמציא נסח מפנקס המפעל

תופשו של מפעל ישלח למפקח כסח(ם) מפנקס המפעל כפי שדרש המפקח לביצוע תפקידיו לפי פקודה זו.

214. תעודת מינוי של מפקח

לכל מפקח תינתן תעודת מינוי ובשעת ביקורו במפעל או במקום שחלה עליו הוראה מהוראות פקודה זו יראה את תעודת המינוי, אם נדרש לכך, לתופש המפעל או לאדם אחר שיש לו תפקיד ניהולי אחראי במפעל.

215. מתן תעודות

תעודה לפי פקודה זו או לענינה, שניתנה מאת השר, המפקח הראשי או מפקח אזורי, יכול שתינתן לזמן מוגבל או ללא הגבלת זמן, והרשות שנתנה אותה רשאית לשנותה או לבטלה.

216. התקנת תקנות

תקנה לפי פקודה זו יכול שתהיה לזמן מוגבל או ללא הגבלת זמן ויכול שתהיה בכפוף לתנאים כפי שהמתקין יראה לנכון, ויכול שתכלול הוראות משלימות והוראות גרר ככל שייראה דרוש לביצועה.

217. המצאת תעודות ומשלוחן

- (א) תעודה שיש חובה או רשות להמציאה לפי פקודה זו יכול שתומצא –
- (1) לאדם פלוני – במסירתה לידו, או בהשארתה במקום מגוריו או בשליחתה לשם בדואר ;
- (2) לפירמה שעליה חלה פקודת השותפויות - במסירתה לשותף של הפירמה, או בהשארתה במשרד הפירמה או בשליחתה לשם בדואר ;
- (3) לבעל או לתופש של מפעל, אף אם היו חברה שחלה עליה פקודת החברות או אגודה שיתופית שחלה עליה פקודת האגודות השיתופיות – בדרך כאמור בפסקאות (1) או (2), או במסירת התעודה או העתק נכון ממנה לאדם במפעל שגילו, לפי הנראה, אינו למטה משש עשרה.
- (ב) תעודה שיש להמציאה לתופש של מפעל יכול שימענו אותה אל "תופש המפעל", לפי המען המתאים למסירה למפעל בדואר, בלי שם או תיאור נוספים.
- (ג) הוראות סעיף זה יחולו, בתיאומים המחוייבים, על תעודה שלפי פקודה זו יש חובה או רשות לשלחה לאדם, לפירמה, לבעל או לתופש.

218. המצאת הודעות לאדם שבמקום התופש

אם לפי פקודה זו נקבע אדם כאחראי במקום התופש או הבעל של מפעל, תהא החובה או הרשות, לפי הענין, להמציא לו כל הודעה שיש חובה או רשות בפקודה זו או לפיה להמציא אותה לתופש או לבעל.

פרק ט' – עבירות, עונשין והליכים משפטיים

סימן א': האחראים

219. עבירות התופש או הבעל

- (א) על כל הפרה, במפעל או בקשר למפעל, של הוראות פקודה זו או תקנה לפיה, יהיה תופש המפעל – או בעל המפעל, אם האחריות להפרה מוטלת עליו בפקודה זו או לפיה – אשם בעבירה, בכפוף לנאמר להלן.
- (ב) תופש מפעל הפועל בהסתמך על פטור מיוחד שניתן בפקודה זו או לפיה ואינו מקיים את התנאים המצורפים לפטור, יראו אותו כמפר הוראות פקודה זו.

220. בעל מכונה במקום התופש

היתה במפעל מכונה המונעת בכוח מכני שבעלה או שוכרה איננו תופש המפעל, יראו את הבעל או השוכר כאילו היה תופש המפעל לענין עבירה לפי פקודה זו שנעברה לגבי אדם שהוא עובד של הבעל או של השוכר או מקבל גמול והוא עסוק ליד מכונה כאמור או בקרבתה או בקשר אליה.

221. העבריינ למעשה

אם מעשה או מחדל שתופש מפעל או בעלו אחראי להם לפי פקודה זו הם לאמיתו של דבר מעשה או מחדל של שלוח, עובד, פועל או אדם אחר, יהיה דינו כדין התופש או הבעל, הכל לפי הענין.

222. אחריות מנהל תאגיד או שותף

חברה, אגודה שיתופית או כל חבר בני אדם אחר שעברו אחת העבירות שלפי פקודה זו, רואים כאחראי לעבירה גם כל מנהל, שותף או פקיד אחראי של אותו חבר בני אדם, ואפשר להביאו לדין כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט אמצעים סבירים למניעת העבירה.

223. עבירות עובדים ואחרים

עובד שהפר את הוראות פרק ז', סימן ד', או כל אדם שהפר תקנה לפי פקודה זו המטילה עליו במפורש חובה פלונית – הוא יהיה אשם בעבירה, ותופש המפעל או בעל המפעל לא יהיו אשמים בה אלא אם הוכח שלא נקטו אמצעים סבירים למניעת ההפרה.

224. הפרה נפרדת לגבי כל עובד

עבדו בני אדם במפעל שלא בהתאם להוראות פקודה זו או תקנה לפיה, יראו את הדבר כאילו היתה הפרת הוראה לגבי כל עובד לחוד.

סימן ב': עבירות ועונשין

225. עונש כשלא נקבע במפורש

בכפוף לנאמר להלן בפקודה זו, העובר עבירה לפי פקודה זו שלא נקבע לה עונש במפורש דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 7,000 שקלים חדשים, ומאסר נוסף ארבעה עשר ימים או קנס ונוסף 700 שקלים חדשים לכל יום שבו נמשכת העבירה, ובעבירה שהיתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף דינו – מאסר שנה או קנס 14,000 שקלים חדשים, ומאסר נוסף ארבעה עשר ימים או קנס נוסף 700 שקלים חדשים לכל יום שבו נמשכת העבירה; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאחריות לפי דין אחר.

226. צו לתיקונים

(א) הורשע תופש מפעל או בעל מפעל בשל עבירה לפי פקודה זו שאינה עבירה לפי סעיפים 235 או 236, רשאי בית המשפט, בנוסף להטלת העונש או במקומה, לצוות עליו לנקוט אמצעים שיפורטו בצו, תוך הזמן שפורש בו, לתיקון העניינים אשר לגביהם אירעה ההפרה, ורשאי הוא, לפי בקשה, להאריך את הזמן.

(ב) ניתן הצו, לא יהיה התופש או הבעל אחראי לפי פקודה זו להמשכת ההפרה בתוך הזמן שפירש בית המשפט.

(ג) תופש או בעל שלא ביצע צו לתיקונים תוך הזמן שפורש או הוארך כאמור, דינו – קנס 7,000 שקלים חדשים או מאסר שבעה ימים בעד כל יום שבו נמשכת הפרת הצו אחרי הזמן שפורש או הוארך כאמור.

227. מסחר אסור

המפר את הוראות סעיף 46 או הוראות תקנות לפי סעיף 47, דינו – קנס 4,500 שקלים חדשים או מאסר שלושה חודשים;

228. אי-משלוח תסקיר למפקח אזורי

בודק דוודים מוסמך או בודק מוסמך שלא שלח עותק של תסקיר למפקח האזורי בנסיבות שבהן נדרש לעשות כן לפי סעיף 119א יאשם בעבירה.

229. עריכת בדיקה או תסקיר שלא כראוי

בודק דוודים מוסמך או בודק מסומך שעשה בדיקה שלא ביסודיות הנדרשת לפי הוראות פרק ג' או שערך תסקיר לקוי בפרט חיוני, דינו – קנס 7,000 שקלים חדשים או מאסר שלושה חודשים, ואם ערך תסקיר כוזב ביודעין, דינו – קנס 14,000 שקלים חדשים או מאסר שנה.

230. שימוש במפעל ללא מימלטים מדליקה או בניגוד לצו מימלטים

השתמשו במפעל שאין לו מימלטים נאותים ומספיקים מדליקה, או השתמשו במפעל או בחלק ממפעל בניגוד לצו מימלטים, דין התופש – קנס 7,000 שקלים חדשים או מאסר שלושה חודשים, וקנס נוסף 700 שקלים חדשים או מאסר נוסף שבעה ימים לכל יום שבו נמשכת העבירה.

231. תפישת מפעל בלא הודעה

המפר את הוראות סעיף 195, דינו – קנס 7,000 שקלים חדשים וקנס נוסף 700 שקלים חדשים בעד כל יום שבו נמשכת העבירה.

232. פגיעה בתעודה מוצגת

המוריד או המקלקל תקציר, הודעה, טופס תקנות או כל תעודה אחרת שהוצגה לפי פקודה זו או הפוגע בהם, דינו - קנס 700 שקלים חדשים או חודש מאסר.

233. מסחר במצרך שייבואו אסור

המפר את הוראות סעיף 208 יאשם בעבירה וכל מצרך שנעברה בו העבירה והוא ברשותו יחולט; מצרך שחולט כאמור יושמד או יטופל בו בדרך אחרת כפי שבלת המשפט יראה לנכון.

234. גילוי תוצאות אנליזה

המפר את הוראות סעיף 211(ה), דינו – קנס 7,000 שקלים חדשים או מאסר שלושה חודשים.

235. הפרעה למפקח

(א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שלשה חדשים, ובכל הרשעה נוספת לפי סעיף זה תוך שנתיים מן ההרשעה בשל אותה עבירה, דינו – מאסר ששה חדשים.

(1) מפריע למפקח או מעכב אותו מהשתמש כראוי בסמכות שהוענקה לו בפקודה זו או לפיה;

(2) מסרב להשיב או משיב תשובה כוזבת, בחקירה שהותרה בפקודה זו או לפיה;

(3) אינו מציג פנקס או תעודה שנדרש להציגם בפקודה זו או לפיה;

(4) מסתיר או מונע, או מנסה להסתיר או למנוע, אדם מהתייצב לפני מפקח או מהחקר על ידיו.

(ב) נעברה במפעל עבירה לפי סעיף קטן (א) על ידי אדם שאיננו תופש המפעל, גם התופש יהיה אשם בה, אלא אם הוכיח שלא ידע על העבירה או שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי למנעה.

236. זיוף ומרמה

(א) העושה אחת מאלה, דינו, בלי לפגוע בכל הוראה ענשית אחרת – קנס 7,000 שקלים חדשים או מאסר שישה חודשים:

(1) מזייף תעודה הדרושה בפקודה זו או בתקנה לפיה או לענין;

(2) נותן תעודה כאמור או חותם עליה בידעו שהיא כוזבת בפרט חשוב;

(3) מפיץ ביודעין תעודה כאמור כשהיא מזוייפת או כוזבת כאמור, או משתמש בה;

(4) מפיץ ביודעין תעודה כאמור כאילו היא חלה על אדם פלוני כשאינה חלה כן, או משתמש בה כאמור;

- (5) מתחזה כאדם הנזכר בתעודה כאמור ;
- (6) מתיימר בכוזב להיות מפקח ;
- (7) מעלים עין במזיד מאחת העבירות המנויות בפסקאות (1) עד (6) ;
- (8) רושם במזיד רישום כוזב בפנקס, בהודעה או בתעודה שניהולם, הצגתם, המצאתם או שליחתם דרושים בפקודה זו או בתקנה לפיה או לענין ;
- (9) מצהיר או חותם במזיד הצהרה כוזבת שכדורש ליתן בפקודה זו או בתקנה לפיה או לענין ;
- (10) משתמש בידועין ברישום כוזב או בהצהרה כוזבת כאמור.
- (ב) בסעיף זה, "תעודה" – לרבות תסקיר.

237. הוראות בדבר עבירות נמשכות

- (א) נעברה עבירה לפי פקודה זו על ידי שלא נעשתה בדיקה, לא נרשם או צורף תסקיר או לא נעשתה פעולה אחרת, בשעה או תוך הזמן שפורשו בפקודה זו או בתקנה לפיה, יראו את העבירה כנמשכת כל עוד לא נעשתה הפעולה כאמור.
- (ב) כדי להסיר ספק כאמר בזה, כי לענין עבירה נמשכת על הוראה מהוראות פקודה זו –
- (1) התחלה חדשה של העבירה כאמור, לאחר הפסקתה, היא עבירה חדשה ;
- (2) מותר להגיש תביעה ולהרשיע ולהעניש את הנאשם מזמן לזמן על כל חלק של התקופה שבה נמשכת העבירה, ובלבד שלא הורשע ולא נענש על חלק זה של התקופה קודם לכן בשל אותה עבירה.

סימן ג': הליכים משפטיים

238. צורת האישום

באישום לפי פקודה זו די לטעון שמפעל הוא מפעל כמשמעותו בפקודה זו ולציין את שמו של הנחזה כתופש המפעל.

239. המצאה ומשלוח של הזמנה לדין וצו בית משפט

הוראות סעיף 217 יחולו על ההמצאה והמשלוח של הזמנה לדין ושל צו בית המשפט שיש חובה או רשות להמציאם או לשלחם לפי פקודה זו.

240. הליכה כלפי אדם שבמקום התופש

אם לפי פקודה זהו נקבע אדם כאחראי במקום התופש או הבעל של המפעל, יחולו הוראות סעיף 218 על ההמצאה של הזמנה לדין או צו בית המשפט עליו ועל נקיטת הליך כלפיו.

241. רישום בפנקס כראיה

אם בפקודה זו או לפיה נדרש רישום בפנקס המפעל או בפנקס אחר או ברשומה אחרת – יהא הרישום שנעשה על-ידי תופשו של מפעל או מטעמו קביל כראיה נגדו על העובדות שצויינו בו; והעובדה שלא נעשה רישום שנדרש כאמור, בדבר קיום הוראה מהוראות פקודה זו או תקנה לפיה, תשמש ראיה שאותה הוראה לא קויימה.

242. אדם במפעל ייראה כעובד בו

(א) אדם הנמצא במפעל שעה שנעשית עבודה או שהמכונות בתנועה – למעט זמן הפסקות לארוחות או למנוחה – יראו אותו לענין פקודה זו כמי שעובד אותה שעה במפעל כל עוד לא הוכח היפוכו.
(ב) סעיף זה לא יחול על מפעל אשר שבו העובדים היחידים הם בני משפחה אחת הגרים שם.

243. אישום העברין למעשה ודינו

(א) תופש מפעל או בעל מפעל שהואשם בעבירה לפי פקודה זו, זכאי לדרוש שאדם אחר, שאותו הוא מאשים כעברין למעשה, יבוא לפני בית המשפט בזמן שנקבע לשמיעת אישומו, ובלבד שייעשה שתי אלה:
(1) יגיש אישום כדין נגד האדם האחר;
(2) יתן לתובע הודעה מוקדמת לא פחות משלושה ימים על כוונתו לעשות כן.
(ב) התובע יהיה זכאי לחקור חקירה שכנגד את התופש או הבעל אם הוא מסור עדות, אל כל עד שהזמין לתמיכת האישום שהגיש, ולהביא ראיות מפריכות.
(ג) אם לאחר שהוכח ביצוע העבירה הוכיח התופש או הבעל להנחת דעתו של בית המשפט שתי אלה:
(1) הוא שקד כראוי על הפעלת ההוראות של פקודה זו ושל כל תקנה לפיה השייכת לענין;
(2) אדם אחר כאמור בסעיף קטן (א) ביצע את העבירה הנדונה בלי הסכמה, העלמת עין או מחדל זדוני מצד התופש או הבעל – התופש והבעל לא יהיו אשמים בעבירה, אלא אותו אדם יורשע בה, ובית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לחייבו בתשלום ההוצאות הכרוכות במשפט.
(ד) אם בשעת גילוי עבירה הובררו להנחת דעתו של מפקח ארבע אלה:

- (1) התופש או הבעל של המפעל שקד כראוי על הפעלת ההוראות של פקודה זו ושל כל תקנה לפיה השייכת לענין;
- (2) מי הוא האדם שעבר את העבירה;
- (3) העבירה נעברה בלי הסכמה, העלמת עין או מחדל זדוני של התופש או הבעל;
- (4) העבירה נעברה תוך הפרת הוראותיו של התופש או הבעל – ייתבע לדין האדם שלפי דעת המפקח הוא העבריין למעשה, בלי שייתבע התופש או הבעל תחילה.

244. בטל.

245. תביעה לשינוי הסכם או לחלוקת הוצאות בין בעל לתופש

- (א) חצרים שהושכרו כולם או מקצתם כמפעל, ושינויי מבנה או שינויים אחרים דרושים בהם למילוי הוראה של פקודה זו או של תקנה או דרישה לפיה, רשאי הבעל או התופש לפנות לבית המשפט המחוזי ולטעון, לפי הענין, טענה מטענות אלה:
 - (1) כי לרגל הסכם שביניהם נמנע ממנו לבצע את השינויים;
 - (2) כי יש לחייב את שכנגדו בהוצאות הכרוכות בשינויים, כולן או מקצתן.
- (ב) בית המשפט, לאחר ששמע את בעלי הדין ואת העדים שירצו להזמין, רשאי ליתן, כפי שיראה צודק וישר בנסיבות המקרה –
 - (1) לענין טענה לפי סעיף קטן (א) (1) – צו המבטל או המשנה את תנאי ההסכם.
 - (2) לענין טענה לפי סעיף קטן (א) (2) – צו בדבר ההוצאות או חלוקתן, בהתחשב עם תנאי ההסכם שביניהם, ולחלופין, לפי בקשת אחד מהם, לשים קץ לשכירות.

פרק י' – כללי

246. שמירת דינים

הוראות פקודה זו באות להוסיף על הוראותיו של כל חוק אחר ולא להחליפן או לגרוע מהן, זולת אם יש הוראה אחרת מפורשת.

247. ביצוע

השר ממונה על ביצוע פקודה זו.

248. תחילה

תחילתו של נוסח חדש זה ביום א' בניסן תשל"א (27 במרס 1971).

תוספת – הוראות בדבר לחות בתהליכי טקסטיל

(סעיף 164)

סימן א': ציוד

1. שני מדי לחות

בחדר שבו מעלים לחות מלאכותית, יותקנו ויקויימו שני מדי-לחוט הממלאים את הדרישות שקבע השר בדבר מבנם וקיומם: אחד ייקבע במרכזו של החדר ואחד בצדו או במקום ובמצב שמפקח הורה עליו או אישר אותו, ובלבד שיהיו נראים ברורות לעובדים.

2. פטור

המפקח הראשי רשאי בתעודה להורות לגבי מפעל או חדר שבו, כי די בהתקנתו וקיומו של מד לחות אחד במקום שניים והוא ייקבע במקום ובמצב שיורה עליו מפקח.

3. לוח לחות וטופס לרישום

סמוך לכל מד-לחות, יהיו תלויים טופס שנקבע לרישום המקראים ולוח לוח כזה.

4. קריאת מדי לחות

- (א) מד לחות ייקרא בכל אחד מזמנים אלה בכל יום שבו בני אדם עובדים בחדר:
- (1) אם עובדים בבוקר – בין השעות 10.00-11.00;
 - (2) אם עובדים אחר הצהרים – בין השעות 15.00-16.00;
 - (3) אם עובדים לפני 06.00 או אחרי 20.00 – בזמנים אחרים שיורה עליהם המפקח האזורי.
- (ב) קריאת מדי הלחות ורישום המקראים בטופס לרישום, ייעשו על-ידי אדם שמינה לכך תופש המפעל.
- (ג) טפסים לרישום, לאחר הרישום האחרון בהם, יישמרו במפעל לעיון.

5. הרישומים ראיה

הרישומים שבטופס לרישום יהיו ראיה לכאורה ללחות האטמוספירה ולמידת החום בחדר.

סימן ב':

6. לא תועלה לחות מלאכותית בחדר באחת הנסיבות האלה:
- (1) המקרא של המדחום בעל הגולה המורטבת עלה על 22.5 מעלות צלסיוס;
 - (2) בחדר שטווים בו כותנה, או טווים מרינו או קשמיר בתהליך הצרפתי או היבש, או טווים או סורקים צמר באותו תהליך – עלה המקרא של המדחום בעל הגולה המורטבת על 26.5 מעלות צלסיוס;
 - (3) הפרש בין המקרא של המדחום בעל הגולה המורטבת לבין המקרא של המדחום בעל הגולה היבשה הוא פחות מההפרש שצויין בלוח הלחות.

7. אין להשתמש במים מזיקים

- (א) בהעלאת לחות מלאכותית לא ישתמשו במים העלולים לגרום נזק לבריאות העובדים או לגרום לצחנה מזיקה או מטרידה.
- (ב) לענין סעיף קטן (א) יראו מים כעלולים לגרום נזק לבריאות העובדים אם הם סופקים מתמיסה חומצנית של פרמנגנט האשלגן יותר משבעה מיליגרמים של חמצן לליטר מים תוך ארבע שעות בחום של 15.5 מעלות צלסיוס.

8. הגבלת לחות לפי שיטה מיוחדת

אם מתכוונים שהלחות האטמוספרית בחדר מסויים לא תהיה גדולה מלחות שיש בה הפרש של 2.2 מעלות צלסיוס לפחות בין המקרא של המדחום בעל הגולה המורטבת לבין המקרא של המדחום בעל הגולה היבשה, ונמסרה הודעה על כך למפקח האזורי בדרך שנקבעה – הוראות תוספת זו לענין קריאת מדי-לחות וטפסים לרישום לא יחולו לגבי אותו חדר כל זמן שמקויים לפחות אותו הפרש והעתק של הודעה כאמור מוצג בחדר.

לוח לחות

(2) מקראי המדחום בעלי הגולה המורטבת, מעלות צלסיוס	(1) מקראי המדחום בעלי הגולה היבשה, מעלות צלסיוס	(2) מקראי המדחום בעלי הגולה המורטבת, מעלות צלסיוס	(1) מקראי המדחום בעלי הגולה היבשה, מעלות צלסיוס
19.4	20.5	8.9	10
19.9	21	9.4	10.5
20.3	21.5	9.9	11
20.7	22	10.4	11.5
21	22.5	10.9	12
21.4	23	11.4	12.5
21.7	23.5	11.9	13
22.1	24	12.4	13.5
22.4	24.5	12.9	14
22.8	25	13.4	14.5
23.1	25.5	13.9	15
23.5	26	14.4	15.5
23.8	26.5	14.9	16
24.2	27	15.4	16.5
24.6	27.5	15.9	17
24.9	28	16.4	17.5
25.3	28.5	16.9	18
25.6	29	17.4	18.5
26	29.5	17.9	19
26.3	30	18.4	19.5
		18.9	20